National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4

Second class mail registration number — 1089

Bibliothèque nationale
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

B103/1-5

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 66 (2796) XXX aastakäik

Teisipäeval, 22. septembril 1981 — Tuesday, September 22, 1981

Üksiknumbri hind 50 centi

Moskva nõuab poola tööliste karistamist

Tige kiri Kremlist Poola kommunistliku partei juhtidele

VARSSAVI — N. Liidu kommunistliku partei keskkomitee saatis Poola kommunistliku partei juhtidele erakordselt teravas sõnastuses hoiatuse, nõudes Poola juhtkonnalt ametiühingu Solidaarsuse vene-vastase kampaania lõpetamist. Venelased väitsid oma läkituses, et nõukogude vastane kihutustöö Poolas on võtnud „ohtlikud mõõdud" ning poola võimud ei ole midagi teinud süüdlaste karistamiseks.

Moskvast tulnud läkituses kinnitatakse ühtlasi, et poola võimude ükskõiksus nõukogude vastase propaganda suhtes kahjustab N. Liidu ja Poola suhteid ning on suures vastuolus poola rahva huvidega ning poola võimude poolt oma liitlastele lubatud kohustustega.

„Me loodame, et partei juhtkond võtab koheselt tarvitusele otsustavad ja radikaalsed sammud pahatahtliku, antisõvetliku propaganda ja teiste aktsioonide lõpetamiseks, mis on kahjulikud N. Liidule," kinnitatakse läkituses hoiatavalt.

N. Liidu partei keskkomitee hoiatava noomituskirja andis Poola kommunistliku partei keskkomitee peasekretärile Stanislaw Kaniale ja peaminister kindral Wojciech Jaruzelskile üle N. Liidu saadik Poolas Boris Aristov.

Poola valitsus arutas möödunud nädalal peetud erakorralisel koosolekul ametiühingu Solidaarsuse senist tegevust, mis valitsuse ja partei arvates ohustab Poola riiki ja rahvast.

Ajalehtedele antud informatsioonist nähtub, et valitsuse koosolekul kõneldi võimalikkudest vastuabinõudest Poola praeguse rezhiimi kaitsemiseks kontrrevolutsiooni vastu.

N. Liidu kommunistlik partei valab oma viha eriti välja äsja toimunud Solidaarsuse kongressile, süüdistades kongressi kõnelejaid N. Liidu laimamises. Ühtlasi mainitakse, et kongressil vastu võetud resolutsioonid kujutasid endast N. Liidu halvustamist ja laimamist ning olid oma põhilaadilt provokatiivsed. Kritiseerides Poola võimusid mainib Moskva läkitus,

et nõukogudevastaseid elemente ei ole nende tegevuse eest karistatud, vaid on nende tegevust isegi soodustatud neile kogunemisteks ruumide andmisega, nende varustamiseks tehniliste vahenditega ning neile on antud võimalusi massimeedia kasutamiseks.

Tallinna Reaalkooli 100. a. juubeli puhul toimus Torontos koosviibimine. Pildil näeme kokkutulekust osavõtjaid. I. rida: A. Kaldveer, H. Riga, O. Ast, L. Milles, R. Edari, B. Randalov, I. Heinsoo, K. Kadak, K. Reissaar, R. Viksten. II rida: H. Kivi, B. Rahe, A. Maiste, H. Meret, M. Kalm, V. Brambat, G. Juuse, A. Remmelkoor, E. Gering, A. Jaagumägi, A. Virkus, O. Õunapuu, E. Heinsoo, B. Rätsep, E. Thoen, E. Allik, H. Kesker.. III rida: A. Vikati, R. Valdov, O. Kess, E. Mägi, L. Pikkov, E. Järvlepp, E. Berendsen, H. Altosaar, E. Rist, G. Mitt, V. Zimmerman, E. Tikenberg.

Kaotus ei ole murdnud eestlaste võitlusvaimu

Eesti sõjamees alustas 40 aastat tagasi oma võitlust kommunismi vastu

Toronto Eesti Maja suurde saali oli möödunud laupäeva õhtul kogunenud ligemale 200 inimest — endised rindevõitlejad koos külalistega, et tähistada Teises maailmasõjas võidelnud eestlaste sõjateekonna alguse 40. aastapäeva. Aktuse-koosviibimise korraldas Toronto Eesti Võitlejate Ühing ning sellest võtsid osa idapataljonide, Eesti Diviisi, Soomepoiste ja teiste üksuste endised võitlejad ning ennuväe abiteenistuslased. Sisuka aktusekõne, mis hõlmas eestlaste sõjateekonda Teises maailmasõjas kommunistliku Venemaa vastu, pidas Ülemaailmse Eesti Vabadusvõitlejate Keskuse esimees A. Jurs.

Koosviibimise avas Toronto Eesti Võitlejate Ühingu abiesimees R. Moks, kes tervitas kõiki kokkutulnuid ning selgitas lähemalt koosviibimise mõtet. Ta mainis, et sellest on 40 aastat tagasi kui eestlased asusid sõjateele Venemaa kommunismi vastu.

Ühtlasi tutvustas ta õhtu peakõnelejat A. Jursi, kes 17. septembril 40 aastat tagasi oli jõudnud oma võitlusteekonnal juba Venemaale.

A. Jurs oma pikemas kõnes andis huvitava ülevaate eesti võitlusüksustest, kes asusid võitlusesse venelaste vastu juba kodumaa pinnal kuid jatkasid oma sõjateekonda Venemaale, esialgu idapataljonide ja hiljem ka mitme teise võitlusüksuse koosseisus. Eestlased ühinesid suure entusiasmiga nende üksustega, et maksta venelastele kätte eestlastele tehtud ülekohtu — massiliste küüditamiste ja tuhandete inimeste mõrvamise eest.

Eesti ohvitseride juhtimisel idarindel võitlevad idapataljonid võitsid oma vahvusega ja suure võitlusvaimuga peagi üldise tunnustuse.

Sama lugupidamise osaliseks said Narva pataljon, Eesti Diviis ja teised võitlusüksused, kus eestlastel oli võimalus näidata oma kõrget võitlusmoraali, vastupidavust ja sõjamehe talenti. Võrdluseks võiks märkida, et venelaste poolt väljakuulutatud mobilisatsioon 1941. aastal ei andnud kaugeltki loodetud tulemusi ja mobilisatsioonipunkti läksid ainult need noored, kelledel polnud mingit võimalust endid varjata.

Sõda lõppes teatavasti eesti sõdurile kurvalt, tuues kaasa kaotuse ja paljudele kodumaa maha jätmise.

See on nüüd ajalugu, kuid see kaotus ei ole suutnud eestlaste võitlusvaimu murda.

Ja kui ükskord Kalev koju jõuab eesti rahvale õnne tooma, siis toob see kaasa ka hukatuse venelastele, lõpetas kõneleja.

Eesti Vabariigi aupeakonsul I. Heinsoo kirjaliku tervituse luges ette R. Moks, kes ühtlasi tegi teatavaks, et koosviibimisele on tervituse saatnud ka Eesti Vabadusvõitlejate Liidu esimees kol. Ylo Anson Connecticutist, USA-st.

Koosviibimise eeskavalises osas esines laulumeeste dopeltkvartett Ed. Tobrelutsu juhatusel. Kvartett kandis ette neli laulu — E. Aava „Laulu sinust kodumaa", Miina Härma „Meeste laulu", H. Kõndi „Kaugel" ja K. Türnpu „Mu armas isamaa". Lisapalaks esitati A. Läte „Malemäng". Pärast abiesimehe R. Moksi lühikest lõpusõna algas tants Harry Liivi hoogsa tantsuorkestri saatel.

Pommidega ameeriklaste vastu

BONN — Lääne-Saksamaa põdandaaluse punaarmee terroristid **jatkavad oma võitlust Ühendriikide sõjajõudude vastu pidevate terroriaktsioonidega.** Pärast atendaadikatset Ühendriikide sõjajõudude ülemjuhatajale Lääne-Saksamaal kindral Kroesenile paigutasid terroristid, kes kuuluvad tõenäoliselt kurikuulsa Baader-Meinhofi jõugu järeltulijate ridadesse, kaks pommi Frankfurdi lähedal asuvale raudteele, mis suundub Ühendriikide sõjaväe baasi. Pommid avastati enne plahvatamist ja tehti kahjutuks. Ajaleht Frankfurter Rundschau mainib, et kallaletungi kindral Kroesenile on omaks võtnud Baader-Meinhofi jõugu koosseisu kuuluv Gudrun Enssilini nimeline komandoüksus.

23 noort astusid eesti täienduskeskkooli

Kool jääb oma kindla struktuuri ja õppesüsteemi juurde

Möödunud reede õhtul oli Eesti Majas arvukas noortepere suud täis kummi ja inglise keelt alustamaks uut õppeaastat Eesti Keskkoolis. Lühem avaaktus algas Ellen Rubergi lühikese palvusega, kes soovis, et Taevaisa annaks neile jõudu uuel kooliaastal vastu pidada ja aitaks, et neil hästi läheks.

Koolikomitee esimees H. Lupp tervitas noori ja nende vanemaid uue õppeaasta alul, eriline tere tulemast aga ütles neile, kes esmakordselt keskkoolitööd alustavad. Ta ütls, et neid ootab uus ajajärk nende elus, mis on erinev algkooliajast, kuid ta märkis, et ta ootab neilt kooli hea nime ja nooruse entusiasmi edasi viimist. Kooli maine on selline, millele alati on võidud uhke olla, seda on hinnanud õpetajad ja kogu meie ühiskond.

Seda kinnitavad oma tegevusega ka need, kes on asunud eesti ühiskondlike kohustuste täitmisele.

Üks generatsioon eesti koolist on juba edasi kandnud eestluse tööd.

Ta meenutas noortele, et teatavasti on tänavu eesti keele ja kooli aasta, mis langeb õppeaasta teisele poolele. Samuti on käigus kirjandite võistlus noortele viies vanusegrupis alates noorematega ja tõustes astmestiku kaupa kahekümne eluaastani. Paremate tööde autoreile on väljapandud arvukad rahalised auhinnad. Tööde sisseandmise tähtaeg on 1. jaan. 1982, kuna võistlustulemused tehakse avalikuks Eesti Vabariigi aastapäeval, 24. veebr. 1982. H. Lupp kutsus kõiki noori sellest osa võtma, milleks soovis edu ja õnne. Kuid selle erieesmärgiga aastal on kavas veel muid üritusi.

Eeloleval õppeaastal tehakse katset kooli juurde organiseerida võrkpalli nais- ja meeskondi. Kaasabi treenimiseks on lubanud kehalise kasvatuse õpetaja Tiit Romet.

H. Lupp läks tagasi möödunud kevadesse, märkides et peale kevadist kooliaktust toimus Eesti Kunstide Keskuse kultuurilaureaatide väljakuulutamine ja tunnustuskirjade väljaandmine; viimases said eesti koolid kaks tunnustuskirja väljaantud kolmest, kus oli arvestatud eesti koolide osa noorte rahvuslikus kasvatuses.

Lõpuks ta andis informatsiooni vanemaile eesti koolidest alanud sügisel. Keskkooli töö toimub koostöös Toronto koolivalitsuse Heritage Language programmiga. H. Lupp märkis, et senine koostöö on olnud edukas ja andnud häid tagajärgi.

Olenevalt Toronto koolivalitsuse ja loodetavasti ka Kanada keskvalitsuse toetusest jääb õppemaks tänavu samaks $30 perekonnalt.

Teisena koolijuhataja E. Marten avaldas headmeelt jälle koolinoortega kohtumisest, kes on suve rahulikult puhates mööda saatnud. Kuid üks eelmise aasta õpetajaist on elu- ja koolipõllult sel suvel südameataki tagajärjel lahkunud. Vaikse leinaseisakuga mälestati õpetaja Hugo Valterit.

E. Marten rääkis oma kohtumistest Toronto koolimehe Duncan Greeniga, kes kavandab praegu uut kooliprogrammi. D. Green on öelnud, et erakoolid on saavutanud paremaid õppetulemusi. See on sama tulemus, mida etnilised koolid on ammugi katsunud suunata, meie ühiskonna ja õpetajate arvates üsna edukalt, mida aga noored alles hiljem oma elus võivad kogeda.

Koolijuhataja ütles noortele, et ees on huvitav aasta, kus rida uusi üritusi on kavandamisel.

Kool jääb oma kindla struktuuri ja õppesüsteemi juurde, et meil võõrsil oleks sellest kasu.

Lõpuks andis koolijuhataja noortele informatsiooni klassidesse paigutamisest nimetades, et tänavu on õpetajaiks H. Ründva, Ene Lüdig, Juta Puhm, Endla Komi, kuhu lisanduvad erialade õpetajad. Aktus lõppes Eesti hümniga, mida klaveril saatis Inge-Mai Loorand.

Esimesse klassi kogunes 23 uut õpilast möödunud kevadistest algkooli lõpetajaist, kellele esimeseks tööks anti kooli registreerimislehe täitmine.

TORONTO EESTI SEGAKOORI
30. AASTAPÄEVA TÄHISTAMINE

PIDULIK AKTUS
pühapäeval, 18. okt. k.a.
kell 2 p.l.
Eesti Majas

JUUBELI-BALL
laupäeval, 31. okt. kell 7 õhtul
Prince Hotel Toronto
900 York Mills Road

Laudade reserveerimine ballile pr. K. Konze 444-7108, pr. S. Ristmäe 255-5234

TORONTO ÜLIKOOL
Eesti keele õhtukursus edasijõudnuile
Teisipäeviti kl. 7.30—9.30
Tartu College, 6. okt.—9. märtsini
Reg.: 158 St. George (esmasp.-neljap. kell 9.00—20.30) enne 1. okt.
Lähemalt: tel. (416) 265-2458 (õhtuti)

Neljap., 1. oktoobril 1981 kell 7.30 õ.
Eesti Ohvitseride Kogu Kanadas
SÕPRUSÕHTU
Tartu College'is,
sissekäik Madison Avenuelt
EOKK juhatus

LAUPÄEVAL, 7. NOVEMBRIL 1981
ALGUSEGA KELL 7.00 ÕHTUL

MEESKOORI BALL

„INN ON THE PARK" HOTELLI
CENTENNIAL BALLIRUUMIS

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Torontos
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—, kiripostiga aastas $61.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $17.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $42.—, poolaastas $23.— ja veerandaastas $12.—. Kiripostiga USA-s: aastas $67.—, poolaastas $35.50 ja veerandaastas $18.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $76.—, poolaastas $38.— ja veerandaastas $20.—

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 50 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

President Reagani probleemid

Vaatamata sellele, et Ühendriikide president Reagan on saavutanud terve rea võitusid oma kaugeleulatuva majandusprogrammi läbiviimisel, ei ole ta jõudnud kaugeltki veel mäe tippu ja tal tuleb palju tööd teha ja vaeva näha enne kui ta suudab oma konservatiivse majandusplaani täies ulatuses rakendada. Kui Reagani administratsioon keskendas seni tähelepanu oma majandusplaani põhilistele probleemidele ja maksude alandamise programmi läbiviimisele Kongressis, siis jäid paljud pakilised programmid seisma ja ooteolukorda, kuid nüüd tuleb ka need paratamatult päevakorda võtta ja nende lahendamine ei ole kerge.

Presidendi üheks suuremaks probleemiks on laiaulatusliku toetuse saamine kõigile oma programmidele kuid see ei ole kerge ülesanne, kuna kõik majandusküsimuste eksperdid ei nõustu Reagani ja tema nõuandjate seisukohtadega. Ehkki valitsus on optimistlik ja loodab riigi eelarvet 1984. aastaks tasakaalustada, ei ole paljud analüüsijad kaugeltki samal arvamisel, eriti kui Reagan kavatseb riigikaitse kulutusi tunduvalt tõsta. Kalkuleeritakse, et Reaganil tuleb 1983. ja 1984. aastate keskel föderaalvalitsuse kulusid veelgi 75 miljardi dollari võrra kärpida enne kui ta saab hakata rääkima eelarve tasakaalustamisest. Punase pliiatsi ohvriks peab langema ka riigikaitse tõhustamise programm, kuna seda tuleks vähendada umbes 30 miljardi dollari võrra. Reagan on lubanud riigikaitse kulutusi kärpida 13 miljardi dollari võrra kuid eelarve kritiseerijate arvates sellest kokkutõmbamisest ei piisa.

Kui meenutada Reagani valimiseelseid ja ka viimasel ajal peetud kõnesid, siis on ta alati alla kriipsutanud Ühendriikide riigikaitse tõhustamse vajadust ning on tõotanud selle eesmärgi saavutamiseks astuda drastiilisi samme. Nüüd ongi jõutud probleemi juurde — kuidas mõtleb president tekkinud dilemma lahendada. Ühest küljest vajab ta riigikaitse ülesehitamiseks suuri summasid kuid teisest küljest peab ta riigi eelarvet selle tasakaalu viimiseks tunduvalt kärpima. Näib, et presidendil ei ole võimalik mõlemaid eesmärke saavutada ja ta peab siin leidma mingisuguse kompromissi. Tegelikult tundusid presidendi lubadused eelarve tasakaalustamiseks, maksude vähendamiseks ja riigikaitse kulude suureks tõstmiseks juba valimiskampaania ajal vastuolulistena ja kättesaamatutena kuid Ühendriikide avalik arvamine ei omistanud nendele kontrastidele vajalikku tähelepanu.

Presidendi kavas on kärpida tunduvalt igasuguseid sotsiaalhüviseid ja abistamissummasid, mida Ühendriikide valitsus on jaganud seni võrdlemisi lahkel käel ja toetuste osaliseks on saanud ka paljud sellised inimesed, kes selleks toetuseks ei ole õigustatud. Nende summade kärpimine kujuneb Reaganile eriti tugevaks pähkliks, kuna siin tulevad mängu vaesemad rahvakihid ja nendele leidub Kongressi ringkondades palju kaitsjaid. Presidendi olukord muutub veelgi komplitseeritumaks kui ta hakkab rakendama kõiki teisi oma sisepoliitilisi programme nagu seda on võitlus abordi vastu, koolilaste bussidega ringivedamise kaotamine ja paljude valitsuse eeskirjade ja juhiste likvideerimine. See kõik kutsub esile suuri sisepoliitilisi muudatusi, mille tagapõhjaks on föderaalvalitsuse lakkamatu kasvu pidurdamine ja selle kindlatesse raamidesse surumine.

Reagani eriliseks probleemiks tõotab kujuneda üldine majandusliku elu kulg, mis on tihedalt seotud tema uute programmidega. Statistilised andmed kinnitavad, et inflatsioon Ühendriikides on viimasel ajal mõningal määral vähenenud, kuid intressimäärade langemiseks ei ole praegu mingisuguseid väljavaateid. Selle tagajärjeks on majanduselu järk-järguline stagneerumine — paljud ärilised ettevõtted lõpetavad oma tegevuse, maju on raske ehitada ja veelgi raskem müüa ning töötute arv on kasvanud 7,2 protsendile.

Vastavad ringküsimused näitavad, et president Reagani populaarsus rahvamasside hulgas on viimasel ajal suurenenud. See on Valges Majas ja vabariiklaste partei ridades tekitanud teatava optimistliku meeleolu. Kuid presidendi edusammude varjus kummitavad suurte tagasilöökide võimalused — ja midagi ei ole muutlikum ja kiiresti vahelduvam kui rahva arvamine kui valitsus masside heakskiitu ära ei suuda teenida.

K. A.

Poolas on Solidaarsuse liikumise tulemusena mitmel puhul uuesti üles tõstetud ka Katõni massimõrv. Teatavasti mõrvasid venelased Smolenski lähedal Katõni metsas kuklalaskudega tuhanded poola vangilangenud ohvitserid. Pildil näeme massimõrva asukohta selle avastamisel.

Kommunistlik Korea demokraatliku Korea vastu

Rahvas, kelle lõhestavad rivaliseerivad rezhiimid

Lõuna-Korea asetseb Korea poolsaare lõunaosas, kuulsast 38 laiuskraadist lõuna pool. Kuigi selle pindala on alla 100.000 ruutkilomeetri, on seal elanikke üle 37 miljoni. Lõuna-Korea ehk Korea vabariik on suhteliselt jõukas. Riigi brutosissetulek on umbes 250 miljardit dollarit. See on umbes viis korda suurem kui Põhja-Korea ehk Korea rahvademokraatliku vabariigi oma.

Tööstuslikku Lõuna-Koread on mõnikord nimetatud ka Ida-Aasia väikseks hiiglaseks. Aga tööstuse arendamine on nõudnud oma ohvri: riigi välisvõlg on üle 25 miljardi dollari.

Kui Lõuna-Korea president Park Chung Lee mõrvati, sai riigi presidendiks Choi Kyu Hah. Ta on siiski ainult näiliselt riigijuht. Tõeliselt valitseb sõjaline hunta, mille juhiks on kindral Chon Doo Hwan. 48-aastane peagu tundmatu kindral, kel on nooremate ohvitseride toetus. Juba 1979. a. detsembris tema poolt teostatud riigipöördel sai sõdilashunta tegelikult võimu oma kätte. Chon Doo Hwan astus alles möödunud aastal avalikkuse ette, kui ta nimetati julgeolekuteenistuse ülemaks. Pärast seda on teda kahel korral ülendatud ja nüüd ta on neljatähe kindral. Temast tuli lahkunud presidendi Choi Kyu Hahni järel riigi tõeline juht.

Lõuna-Korea on suhteliselt rikas maa. Keskmine sissetulek inimese kohta on üle $1500.

Võrdluseks nimetatagu, et kommunistlikus Põhja-Koreas on see $600 isiku kohta.

Need arvud on võetud 1979. aastast ja on pärit Lõuna-Korea ametlikust statistikaametist.

Majanduslikus võistluses on Korea riigid sattunud kitsikusse. Saavutamaks Lõuna-Korea kõrget elatistaset on Põhja-Korea diktaator Kim Il Sung pidanud palju kauplema riigi sõjalise eelarve vähendamise eest ja kitsendama importi. Aga Põhja-Koreas pole aktuaalset energiaküsimust. Kui Põhja-Korea vajab ainult 5% importenergiat, siis Lõuna-Koreas on see 60%.

Kui Põhja-Korea õliarve on tänavu 7 miljardit dollarit, siis Lõuna-Koreas on see kümme korda suurem.

Kuigi Lõuna-Korea majandus on kiiresti arenenud ja võib mitmel alal võistelda maailmaturul, väsitab riiki siiski selle suur välisvõlg ja olenevus importeeritava energia saamisest. Riigi välisvõlg on umbes 25 miljardit dollarit, võrreldes Põhja-Korea vaevalt 3 miljardi dollariga.

On teada ainult üksikuid paate, mis läänes sakslaste poolt merel kinni võeti: Noarootsi-Vormsi rannast 1—2 juhust ja kaks sakslaste vahelesegamise tõttu luhtunud põgenemise katset — Kiideva rannas avastati üks Rootsist tulnud paat ning Rikholdi rannas metsa alt „paaditööstus".

„Alari" kinnipidamise üle on muidki andmeid selgunud, kuid nende kirjeldamine ei kuulu siia. Need säilitatakse mõnes pagulasarhiivis.

E. Tahk

Lõuna-Korea elanikest elatuvad umbes pooled põllumajandusest. Tähtsamad viljaliigid on riis ja sojauba ning lisaks siidiusside kasvatamine. Aga loodusvaradest on maal kivisütt ja väärtuslikku wolframi, mis on võimaldanud suure teras- ja masinaehitustööstuse rajamise. Ka keemiatööstus on kõrgele tasemele arenenud.

Korea poolsaar asub Hiina ja Jaapani, Kollase mere vahel. See geopoliitiline asend on määranud Korea saatuse. Aastail 1637—1895 Korea kuulus Hiinale.

Selle järel sattus Korea Jaapani mõju alla ja 1910. a. liitis Jaapan selle oma riigiga.

II maailmasõja ajal tungisid N. Liidu väeosad Põhja- Koreasse augustis 1945 ja surusid sealt lõpuks välja jaapani üksused väga veriseis võitlusis. Lõuna-Koreas omakorda ameeriklaste üksused toetasid lõunakorealasi ja riikide piir kinnitus 38. laiuskraadile.

Aastail 1950—53 toimus Korea sõda, mis ei toonud siiski muudatust varemolnud olukorrale. Põhja-Koreast oli 1948. aastal saanud Korea rahvademokraatlik vabariik, mida N. Liit toetas ja Lõuna-Koreast Lõuna-Korea vabariik, mida toetas USA.

Ka praegu on ameeriklaste üksusi riigis umbes 40.000 tugevdamas positsioone Põhja-Korea vastu.

Koreade ühendamiseks on peetud nõupidamisi 1971. aastast alates, kuid mingisuguseid mainitavaid tulemusi pole sel olnud.

Nüüd arvatakse, et on alanud uus ajajärk Lõuna-Korea elus. Riigi tugevaks meheks on tõusnud neljatähe kindral Chon Doo Hwan. Aga riigis on ka opositsioonirühm, kus tugevamad juhid on Kim Dae Jung, Kim Young Sam ja Kim Jong Pil.

Neist on Kim Dae Jung antud kohtu alla riigireetmise pärast. Kim Young Sam on surve tõttu teatanud, et ta loobub poliitikast. Kui Kim Dae Jung mõistetakse surma, on USA-l raske säilitada normaalseid suhteid Lõuna-Koreaga.

Mõlema Korea vahel on käimas majanduslik võistlus. Jaapani majandusspetsialistid arvestavad, et juba sel aastakümnel Põhja-Korea võib saavutada Lõuna-Korea taseme.

See võib aga toimuda ainult Põhja-Korea sõjalise eelarve vähendamise ja impordi kitsendamisega.

Kui poliitilised olud Lõuna-Koreas jälle stabiliseeruvad, võivad riikide vahelised ühendamisnõupidamised uuesti alata. Kiiret arengut pole siiski põhjust oodata.

Aga kui see ime siiski peaks toimuma, siis ühinenud ja tööstuslikult tugev Korea oleks Jaapani järel suurimaks majandusliku tugevusega maaks Ida-Aasias.

Amazonas võitis miljonäri

Üks maailma rikkamaid mehi Daniel Ludwig New Yorgis unistas Brasiilia troopikaliste vihmametsade hiiglaslike mõõtmetega kasutusele võtmisest paberi valmistamiseks 1980-ndail aastail oletatava paberipuuduse kergendamiseks. Rohkem laevaomanikuna tuntud Ludwig paiguta miljarde dollareid oma ettevõttesse ja oli vaikses koostöös ka soome puutööstustega ning nende paberitööstuse spetsialistidega.

Amazonase äärde taheti tuua Jaapanist tellitud tselluloositehas, mida kavatseti puksiiridega kohale tuua. Osa brasiilia tehnikuid tuli väljakoolitada Soomes.

Kümned soome spetsialistid veetsid kuid Ludwigi maa-alal Brasiilias, kus lisaks tselluloosile oli kavas ka riisi kasvatamine ja kaoliini tootmine ning karjakasvatus.

Ludwig lasi maha raiuda 100.000 hektari Amazonase vihmametsa, mis annab suurema osa maailma hapnikust ja istutas asemele paremat tselluloosi tootvate puude taimi.

Ludwigi puuistandik oli salapärane, hoolikalt valvatud maaala. Ta vallandas tööjuhatajad iga väikseima vastuolu tõttu. Töötajad korraldasid ühe presidendi külaskäigu puhul meeleavalduse, kaevates et neid koheldakse kui orjasid. Ka džungel tekitas rohkeid probleeme.

Uued taimed haigestusid mitmesugustesse haigustesse ja endised taimeliigid vallutasid laastatud maa-ala tagasi.

Brasiilia valitsus keelas suuremad metsa laastamised ega andnud luba paberitööstuse ehitamiseks.

Nüüd on tööliskond vähenenud poolele. Ostjaid ei leidu sellele miljarde dollareid nõudnud proovialale ja tegevuse jatkamine tekitaks sada miljonit dollarit kahju aastas. Loodus on siiski suurem ja tugevam ka miljardite dollarite jõust.

Aidake kaasa
VABA EESTLASE"
levikule, sellega aitate kaasa
eesti keele säilitamisele!

Kommentaarid

N. Liidu viljasaak on ka käesoleval aastal väga vilets ja plaani täitmisest jääb palju puudu. Läänemaailma eksperdid kalkuleerivad, et käesoleva aasta viljasaak on 40 kuni 50 miljonit meetrimõõdustiku tonni vähem kui Kremli plaanimajanduse mehed selle paberi peal pliiatsitega välja rehkendasid. Eriti kurva asjaoluna peavad venelased nentima, et see on juba kolmas aasta järjest, kus neil tuleb leppida erakordselt halva saagiga.

Põdura saagi vabanduseks toovad parteijuhid tagataskust välja jälle vanad ja kulunud vabandused — ilmad on halvad! Jääb mõistmatuks, miks nõukogude põldudel on alati kas palju päikest või palju vihma, mis viljasaagid ära näpistavad, kuna läänemaailma põldudel on vilja külluses. Tõsiusklikel oleks põhjust arvata, et see on Jumala viits, mis venelasi nende ateismi ja Jumala salgamise eest karistab, kuid tegelikult ei ole niivõrd põhjuseks halvad ilmad kui vene kolhoosi- ja sovhoosi põllumajandus, mis kuidagi jälgu alla ei võta. Veidi piinlik on ainult konstateerida, et ka läänemaailmas leidub palju neid, kes venelaste „halva ilmastiku" vabandusega lepivad, vaatamata üldiselt tuntud faktile, et N. Liit saab pisikestelt eraviisiliselt ülesharitud maalapikestelt 30 protsenti oma põllumajanduse toodangust. Igaüks võib juba ise arvata kui suur oleks nõukogude põllumajanduse toodang olnud sel juhul kui kõik suured viljakandvad maa-alad oleksid praegu olnud eramajapidamiste hoole all ja eraalgatuslikus korras hoolsa peremehe harida.

Ameerika farmeritele on vene krooniline „halb ilmastik" suureks rõõmusõnumiks, kuna sellest võib järeldada, et Kreml sirutab seda pikemalt oma käe Ühendriikide teravilja järele. Väljavaated suurteks müügitehinguteks on seda soodsamad, et president Reagan andis farmerite survel Venemaale viljamüügi vabaks laskmisel oma käest tugeva relva bolshevismi vastu võitlemisel. Washingtonis ongi juba teada, et 30. septembril algavad Moskvas venelaste ja ameeriklaste vahel läbirääkimised venelastele müüdava vilja kontingentide suurendamiseks.

Käesoleval aastal ei kannatanud N. Liit mitte ainult teravilja nappuse all, vaid möödunud suvel lõppes kauplustest otsa ka kõige tavalisem iivani toiduaine — kartul. Sügisepoole ilmusid kartulid jälle turule, kuid siis selgus, et need ei olnud pärit suure kodumaa põldudelt vaid hoopis-tükis Hollandist. Seoses toiduainete puudusega räägitakse juba päris avalikult piima, või ja liha ratsioneerimisest. Mõnes piirkonnas müügiseegi juba toiduaineid kupongide järele.

Ühendriikide suured viljamüügi tehingud Venemaale on täielikult vastuolus president Reagani kommunismivastase poliitikaga, kuna ameeriklased aitavad oma „kapitalistliku viljaga" venelastel jälle rahulikult ületalve elada. Ja kui Reagan venelastele heldel käel toitu jagab, siis ei tohiks ta suugi pahandada kui läänesakslased ja teised läänemaad Moskvale kaupasid müüvad, mis ameeriklaste arvates on strateegiliselt olulise tähtsusega.

★

Sageli imestatakse, millest on tingitud Iisraeli suur mõju Ühendriikides. Iisraeli valitsus sooritab Kesk-Idas sageli agressiivseid samme ja ajab poliitikat, mis on vastuolus Ühendriikide huvidega, kuid sellele vaatamata andestatakse need üleaisahüppamised Iisraelile ning endised sõbralikud suhted jatkuvad pealtnäha endiselt.

See Iisraeli erakorraline positsioon Washingtonis ei ole taevast kukkunud ega kogemata sündinud vaid selleks on Ühendriikide juutlus teinud juba pikema aja jooksul tõhusat ja energilist tööd. Tugev, rikas ja hästiorganiseeritud juudi rahvusgrupp Ühendriikides on rajanud Washingtonis võimsa nõndanimetatud Iisraeli lobby — mõjurikastest isikutest koosneva organisatsiooni, kes tagatrepipoliitika abil katsub mõjutada pealinnas Kongressi liikmeid, ministreid ja Valge Maja personali. Lobby tugevus Ameerika 5,8 miljoni juudi huvide kaitsmisel ja Iisraeli seisukohtade propageerimisel baseerub esmajoones juutide häältele, mis

(Järg lk. 3)

Lugeja kirjutab

Mootorpurjek „Alari" lugu

Mälestusraamatus „Päästa meid ära kurjast" eksis kirjanik Evald Mänd (alias Ain Kalmus) Kõrgessaares, sept. 1944 sakslaste poolt kinnipeetud „Alari" loos, nimetades, et laev toodi Hiiumaalt Rohuküla sadamasse jne. Kirjanik tunnistas eksimust (tema kiri allakirjutajale 24. 06. 81.) „Alari" koos põgenikega pidasid kinni saksa rannavalve sõdurid, kasutades selle juures kaht kalalaeva/traalerit. „Alar" toodi Haapsallu, kus mehed — arvult ca 30 — vahialustena rongiga Tallinna Keskvangimajja saadeti.

On ka teada, et Haapsalus laevalt mahavõetud naised-lapsed anti Saksa Julgeolekupolitsei IVA osakonna ametnike (sakslaste) korraldusse, kes omakorda nad üle andsid sama asutuse IVB osakonnale (Eesti poliitiline politsei). Naised-lapsed ööbisid asutuses, kuulati üle ja vabastati järgmisel päeval, s.o. 12.. sept. 1944. — Naisi oli kokku ca 20. Seega võeti laevalt maha ca 50 täiskasvanut, pluss lapsed, kellede arv on ja jääb kindlaks tegemata.

Kuidas nendel isikutel 12. sept. kuni nende vabastamiseni Tallinna Keskvanglast 21.—22. sept. taaspõgenemine õnnestus, pole teada. Üksikuid pääses siiski läände, kuid enamikul tuli peninukkide haardesse jääda.

VALVEARST
NADALALÕPUL

26. ja 27. septembril
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

3. ja 4. oktoobril
dr. H. Tari, tel. 922-3824

H. KIRIK
Insurance
Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Väga range toll Eestis

STOKHOLM (EPL) — Inimesed, kes on külastanud kodumaad või tulnud kodumaalt Rootsi külastama sugulasi ja sõpru, räägivad, et Tallinna toll on muutunud palju täpsemaks ja pealetikkuvamaks.

Enneköike ei tunta mitte niipalju huvi kaasasolevate esemete kui võimaliku trükisõna ja kirjasõna vastu. Eriti kehtib see N. Liidust väljumise puhul. Kohvrid otsitakse põhjalikult läbi.

Tolliametnikke kontrollivad laudade vahel kogu aeg liikuvad julgeolekuametnikud. Daamide käekotid on korduvatel juhtudel põhjalikult läbi otsitud.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

on koondatud 59 protsendi ulatuses kirde osariikidesse, kuid suurel määral ka Kaliforniasse, Floridasse ja Illinoisi. Kuid tähtsamateks lobby jõuallikateks on siiski ameeriklaste ajalooline sümpaatia väikese demokraatliku Iisraeli riigi vastu ja lõpuks eriti olulisena juutide suur osavus omale toetuse organiseerimiseks peaaegu igas osariigis.

Juudi ühiskond Ühendriikides on haritud, rikas ja tuleb valimistel alati suurearvuliselt välja, mida kõik poliitilised kandidaadid hindavad. Ameerika juudid on Iisraeliga seotud tugevate rahvuslike sidemetega ja toetavad Iisraeli kõigi võimaluste piirides. On üldiselt teada, et juutide mõju Ameerikas on tunduvalt kaaluvam ja suurem kui nende numbriline arv. Juudi lobbysse Ühendriikides kuulub umbes 30 organisatsiooni, kellede liikmed on aktiivsed ärimaailmas, poliitikas, kutselistel aladel ja ühiskondlikus elus, ning kes annavad järjekindlalt rahalisi toetusi poliitilistele kandidaatidele. Washingtonis on juudi lobby tähtsamaks esindajaks American Israel Public Affairs Committee, mille aasta eelarve on 1,3 miljonit dollarit ja mille ametkonda kuulub 30 isikut, kes saadavad välja tuhandeid kirju ja peavad lugematuid telefonikõnesid, et populariseerida Kongressi liikmete juures juutide seisukohti ja Iisraeli välispoliitikat. Juudi lobby esindajatel on aegajalt isegi kohtumisi president Reaganiga ning neile võimaldatakse eraviisilisi konverentse selliste mõjuvõimsate isikutega nagu välisminister Alexander Haig ja kaitseminister Caspar Weinberger.

Kuid nagu öeldakse — ükski puu ei kasva taevasse. Seda võib öelda ka juudi lobby kohta Ühendriikides. Konstateeritakse, et selle mõju on viimasel ajal tunduvalt vähenenud, milleks eriti mõjuvalt kaasa on aidanud Iisraeli peaminister Begin oma tujukalt kõikuva ja Ühendriikide huvisid ignoreeriva ülbe poliitikaga. Neid lõhesid aitab omakorda suurendada Ühendriikide lähenemine Saudi Araabiale, kelle valduses on maailma suurimad õliallikad. See on fakt, millega Valge Maja ja Kongress peavad tõsiselt arvestama oma Kesk-Ida poliitika kujundamisel. President Reagan astubki siin juba esimesi samme kui ta Saudi Araabiale hakkab müüma USA radarilennukeid, millisele tehingule Iisrael raiub rauda vastu.

AMI

(Järg lk. 3)

Koitjärve suvekodus tähistati Tallinna lipkonna 25. juubelit. Juubeli puhul Richard Norvell tervitas lipkonna juhte, vasakult R. Norvell, lipkonna juht Aino Miks ja nende vahel lipkonna abijuht Andres Merelaid.
Foto: O. Kopler

„Kodanliste iganditega" kommunismi abistama

„Isiklikud majapidamised" peavad aitama lonkavat põllumajandust

Mõni aeg tagasi N. Liidus vastu võetud määruses „Lisaabinõudest põllumajandussaaduste tootmise suurendamiseks kodanike isiklikes majapidamistes" on nõue „niisuguse ühiskondliku kliima loomiseks, mille puhul kolhoosnikud, töölised, teenistujad ja teised kodanikud mõistaksid, et kasvatades isiklikus majapidamises loomi ja linde ning tegeledes puu- ja köögiviljakasvatusega, teevad nad kasulikku, riiklikku tööd."

Mida selle määruse elluviimiseks saaks ja peaks tegema, seda arutasid juuli alul Haapsalu rajooni ajalehe algatusel Eesti Aianduse ja Mesinduse Seltsi Haapsalu osakonna juhatusliige, rajooni varumisinspektor ja mitmete teiste ettevõtete juhid. Ülevaate väiketootmise kohta Haapsalu rajoonis andis „Sõpruse" näidiskolhoosi esimehe asetäitja Manivald Müüripeal.

Möödunud aastavahetusel oli Haapsalu rajoonis 2086 individuaalsektoris peetavat lehma.

See arv on nii tähtis, et kui riiklikud majandid oleksid selle lehmade arvu võrra rikkamad, vajaksid nad 90 tööinimest, tuleks ehitada 4,2 miljoni rubla eest lautasid ja oleks vaja 60 korterit. Kuna seda pole võimalik lühikese ajaga teha, „seepärast ongi tarvis oskuslikult ühendada suur- ja väiketootmise eelised".

Mõndagi olevat selles osas juba tehtud või teoksil. Ridala külanõukogu piirkonnas mullu enam individuaallehmade arv ei vähenenud, see seisund on endisel tasemel ja loodetavasti näitab tänavu isegi tõusutendentsi. Suurenevat ka seapidajate arv. Selle olevat taganud tänavune parem varustatus ostujõusöödaga, aga ka see, et Ridala sovhoos on eraldanud loomapidajatele kindlad heinamaatükid seniks, kuni inimene sovhoosis töötab.

Samasuguseid soodustusi on tehtud ka Risti alevikus ja majandi endi töötajate majapidamistes, kus majandi ja alevi asutuste ühisel jõul tehakse võsastunud ning seni kasutamata maadel maaparandustöid, et saada heina- ja karjamaad.

Sellejuures enamik loomapidajaid peavad siiski veel kogu rohusööda varuma käsivikatiga põllupeenardelt ja jäätmaadelt. Et aga paljud lehmapidajad on eakad inimesed, kellel pole abitöötajaid loota, muutub heinatöö ülejõukäivaks ning lehmast tuleb varem või hiljem loobuda.

Enamik nõupidamisest osavõtjaid pidasid õigeks, et tuleks asjale kasuks, kui majandite juhid ja peaspetsialistid oleksid ka ise loomapidajad. Siis võiks olla suhtumine teistesse loomapidajaisse mõistvam ning nende mured südamele lähelasemad.

Nagu J. Telling ütles, suurenes Haapsalu rajoonis individuaalsektoris lehmade arv 18 võrra. See arv olnuks suurem, kui saaks ehitada odavaid lautu.

Praegused on liiga kallid, kuid ka vanade remontimiseks pole materjali.

Koosolekul lepiti kokku kahes variandis, et külanõukogud koos majanditega selgitaksid täpselt välja kas ja milliseid loomi keegi pidada tahab. Vastavalt sellele tuleks kõne alla ruumide ehitamine. Loomulik olevat seegi, et loomapidaja ise ehitusel käed külge lööb, kui ta seda veel suudab. Viimasest ilmneb et paljud lehmapidajad pole enam suutelised ehitama ega ka loomi kasvatama.

Juba mõni aasta on Haapsalu rajoonis propageeritud lambakasvatust eesmärgiga, et rajoonis peab villakandjate arv lähemail aastail ulatuma 28.000- ni. Kuid seni pole enamik majandeid lambakasvatuse laiendamiseks vajalikke samme astunud. Vastupidi, 1980. aastal vähenes lammaste arv ka individuaalsektoris.

Põhjus olevat, et mingit muud hüvitust peale riigile müügist saadava raha ei ole.

Lambanahksed kasukad on muutunud defitsiitseiks. Kuni siin tootjatele vastuvõetavamat lahendust ei leita, ei tule ka lambakasvatuses olulist edasiminekut.

Individuaalsektori tähtsust on seni rõhutatud peamiselt loomakasvatuses, kuid samad küsimused olevat aiasaaduste tootmisel. Juba kaks aastat olevat väiketootjad hädas värske kurgi äraandmisega. Küsimuses polevat ületootmine, vaid korraldamatus. Varumiskontor ei taha vastu võtta, kurdab panekukohtade puudumisega. 1979. aastal ei võetud Lääne-Nigula kurgikasvatajailt kurke vastu, polevat kuhugi panna. Kuid paar nädalat hiljem kirjutas „Õhtuleht", et Tallinnast Liiva ladude mehed läksid Ukrainast kurke otsima, sest nende soolamisplaanid olid veel täitmata.

Korraldamatuse tõttu pole Haapsalus juba ammu saada hapendatud kurki, sest varumiskontoritel on selle valmistamiseks vajalike ruumide puudumise tõttu võimalused piiratud. Loodeti, et tänavu olukord paraneb, ent nagu selgus, pole midagi muutunud.

Haapsalu kauplustes domineerivad endiselt Pärnust ja Raplast toodud kurgid.

Kuid juttu ei olnud ainult kurkidest, koosolekul küsiti, miks ei võiks Haapsalu kauplused olla hooajal sama hästi varustatud kui kolhoositurg, kus hinnad on tunduvalt kallimad. Praegune Haapsalu kolhoositurg olevat üldse armetus olukorras, sest pole vajalikke katusealuseid, ka see nõudva kiiret lahendamist. Ühes ettepanekus oli kolhoosituru kõrgemate hindade alandamine sellega, et teha sinna kooperatiivi oma kauplus, kus hinnad on madalamad. Kuid samas räägiti, et ka kooperatiivi kaupluste varustamine on arvustusalune.

Tänavu on hea õunasaak. Aga aiaomanikel on jälle mure, kui saak õnnestub, mida sellega teha. Samal ajal kurdavad kooperatiivid alalist õunamahla puudust.

Rajoonis pole aga ühtegi majandit ega asutust-ettevõtet, millel oleks marjapress.

Need olid vaid osa arutusel olnud probleemidest, mida individuaalmajapidamistega koostöös loodetakse lahendada. Öeldi selge sõnaga, et tänapäeva väiketootja pole kasutu töötegija, kodanlike igandite küljes rippuja, vaid tema toodetut vajatakse kaupluste lettidele nagu tehaste, vabrikute või majandite oma. Näib, et individuaalmajapidajate koostööst oleneb koguni kommunistliku ühiskonna säilumine, selle ammu lubatud ülesehitamine. Kurblooluseks kogu probleemi juures on, et maal asuvad individuaalmajapidajad on kõrges vanuses, kes suudavad parema tahtmise juures vaid lühiajaliselt nõukogude puudujääkidega majandussüsteemi toetada.

Vabaõhupidustus Inglismaal

Inglased huvitatud eesti laulust ja rahvatantsust

LONDON — Augusti viimasel laupäeval korraldas Inglismaa Eestlaste Selts „Tulevik" oma teise üle-Inglismaalise vabaõhupeo Catthorpe Manoris. Osavõtjaid oli igast Inglismaa nurgast. Kavalises osas oli tegelasi neljakümne ümber, kaheksateistkümnest erinevast elukohast, nende hulgas ka mitmed eesti noorte inglastest abikaasad ja sõbrad, kes tunnevad huvi eesti laulu ja rahvatantsu vastu.

Kontserdil juhatasid koori Peeter Sheldon, Karin Miilmaa ja Astrid Miilmaa, kuna saatjaiks instrumentidel olid John Billington ,Tiiu Kajando, Karin Miilmaa, Tasuja Sirel ja Peter Sheldon.

Külalisi tervitas IES „Tuleviku" esinaine Karin Miilmaa, misjärel oli põimikuna laulu, deklamatsiooni, laste duett ja sololaule.

Muusikalise osa kõrval esitasid rahvatantsijad rea eesti rahvatantse, nende vahel lauldi vanu külapoiste regilaule. Uuesti esitati kergemas zhanris laule, kuni lõpulauluna kõlas P. Sheldoni võimas „Eesti noored".

Pärast vaheaega, mida kasutati loteriilaual õnne proovimiseks, sõpradega vestlemiseks ja einelaua külastamiseks,

järgnes suvepeo teine osa — lõkketuli metsalagendikul, kus ligi poolteise tunni jooksul lauldi läbi 27 laulu ja paljud refräämid.

Saatjaiks olid Peter Sheldon akordionil, Viktor Kull kitarril ja Heino Vahter suupillil.

Soomlase muljed Eestist

Uus lüürika ja proosa Eestis on väga moodne

STOKHOLM (EPL) — Soomlane Erkki Savolainen külastas möödunud aastal Eestit ja on kirjutanud oma külaskäigust ajakirjas „Invalidens vår", mis ilmub Soomes. Savolainen käis Tallinnas, Tartus ja Viljandis. Allpool anname edasi lühemaid väljavõtteid tema tähelepanekutest:

— Tallinnas oli suurimaks elamuseks külastada kunstnike maja ja kohata suurt osa Tallinna kirjanikest kohvilaua juures. Nad olid soojalt uudishimulikud ja tundsid huvi kõige vastu, mis puudutas meid ja meie kirjandust — aga nad olid samaaegselt väga teadlikud sellest.

Nad teadsid rohkem meist kui meie neist — mille üle meil pole põhjust uhkust tunda.

— Uus lüürika ja proosa Eestis on väga moodne ja selle esindajad väga teadlikud maailma oludest. Neis eluneb kontinentaalne intelligents. Peale selle on nad uhked oma rahvuse üle ja truud selle, kui ka oma ühiskondlike saavutuste vastu.

— Tallinna praegustest elanikest on — eestlase järgi, keda ma seal kohtasin — enam kui 50 protsenti venelased.

— Tartus oli võimalik märgata, et õhtuti noored jagunesid gruppidesse, kes rääkisid eri keeli

ja vanas ilusas Vanemuise-teatris anti välja kuulamisvahendeid, mille kaudu sai kuulata tõlget vene keelde ... Viljandis ei kohanud ma palju vene keelt.

— Kõik on Eestis lähedal, midagi pole kaugel ja liikudes linnade vahel meenub teine väike maa — Holland, kus ka ühe päeva vältel võib sõita edasi ja tagasi läbi maa.

— Tartu ülikoolis oli meie giidiks Paul Ariste, kes on suur teadlane, ent samal ajal väga sarmikas isiksus. Oma suurte teadmistega ja 76-aastasena esineb ta ikka veel kui rõõmus ja väle poiss. Akadeemik Ariste lõbusa naljatuju juurde kuulub kõnetada külalisi Soomest nende päritolukoha murrakus — tihti paremini, kui nad ise seda murrakut kasutada oskavad.

Aktiivsed rahvatantsijad

Londoni Eesti rahvatantsurühma suvisest tegevusest

LONDON — Londoni Eesti Seltsi Rahvatantsurühm on suvise aja saatnud tegevusrohkelt mööda. Juba nädal aega pärast esinemist IEÜ suvepäeval Londonis tantsiti lätlaste jaanipäeva pidustusel Rawfonti mõisas. Rühm tantsis viis tantsu ja kuuendana „Õige ja vasemba" koos Londoni Läti Rahvatantsurühmaga.

London Lõbutseb (London Entertains) pidustuste puhul tantsis eesti rahvatantsurühm rahvusvahelisele publikule kahel korral. 15. juulil tantsiti Wimbeldoni rahvamajas koos Merton Park tantsijatega.

Samal pidustusel läti laulugrupp Atbalss esitas pooletunnilise kava, milles oli ka kaks eesti laulu „Tuljak" ja „Kuu".

18. juulil tantsiti Püha Martini kiriku aias.

Juuli viimasel nädalal toimus Internatsionaalse Rahvatantsuklubi ja Swansea ülikooli ühisel korraldusel suvekool rahvatantsijaile, kus teiste tantsude kõrval õpetasid eesti tantse Aili ja Karin Eistrat.

Augusti esimesel nädalal külastas tantsurühma esindus Sidmouthi Inglise Rahvatantsijate pidustust.

Korralised rahvatantsuharjutused algasid jälle sepembris, kus hakatakse ette valmistama tuleval suvel toimuvatele Euroopa Päevadele Leicesteris.

Hamburgis toimus Gnadenkirches eesti koguduse jumalateenistus ja leeriõnnistamine, mida toimetas õp. dr. Eduard Kägi. Tal oli sel aastal ainult üks leeriõpilane, 17-aastane Sven Ilmar Oksaar, kelle ema töötab korralise professorina Hamburgi ülikoolis.

Rootsis, Hallsbergi politseis teenib eestlane Vello Pihel. Ta on tegev ka spordis, võttes osa äsja Örebros toimunud maratonist, tulles seal 9. kohale.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadas:
Aastas	$38.—	$42.—
Poolaastas	$21.—	$23.—
Veerandaastas	$11.—	$12.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$61.—	$67.—
Poolaastas	$33.—	$35.50
Veerandaastas	$17.—	$18.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $76.—, poolaastas $38.—, veerandaastas $20.—
Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 50 senti
Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"
Pangatshekk või rahakaart kirjutada
Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „ ....
19 . Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....

UNUSTAMATA KALLIST POEGA JA VENDA

REIN MÄGISO'd

sündinud Eestis 15. jaanuaril 1938
surnud Toronto 15. septembril 1981

mälestavad leinas

EMA, ISA ja VEND perekonnaga

RASKE HAIGUSE JÄRELE LAHKUS MINU ABIKAASA JA MEIE ISA

EDWARD POOM

sündinud 22. detsembril 1924 Selistes
surnud 19. septembril 1981 Torontos

mälestavad valusas leinas

LYDIA
AVO
INGRID
SUGULASED Eestis

Sest Sina, Issand, oled hea
ja rikas heldusest kõigile,
kes Sind hädas appi hüüavad.

MÄLESTAME SÜGAVAS LEINAS ARMSAT TÄDIPOEGA

REIN MÄGISO'd

EVY BERALDO perega
EVA MIINONEN
ANU RANDMAA perega
MATI RAUDSEPP abikaasaga
PEETER TÕSINE perega
TÕNU TÕSINE perega

MEILE VÄGA ARMAST VENNAPOEGA, ONUPOEGA, RISTIISA JA SUGULAST

EDWARD POOM'i

mälestavad sügavas leinas

MIHKEL ja SINAIDA
LEILI ja JAAN
ANDRES ja SILVIA
SILVI ja ERIK

KALLIST SUGULAST

EDWARD POOM'i

mälestab leinas

OLGA KIVIT Montrealis

ARMSAT TÜTREPOEGA JA ÕEPOEGA

REIN MÄGISO'd

mälestavad sügavas leinas

VANAEMA
SALME
PAULA ja ARNO
LUI ja VELLY

Inimene kaob —
mälestus jääb

VARALAHKUNUD KAUAAEGSET HEAD SÕPRA

EDWARD POOM'i

mälestavad

M. VAHER perekonnaga
E. MERELAID perekonnaga
TOOMAS TÜRK

Ma olen võidu saanud
ja jõudnud rahule.

VAIKSELT LAHKUS MEIE KALLIS EMA, VANAEMA JA ÄMM

ELFRIEDE KEERMA

Neiuna PRINITS

Sündinud 15. veebruaril 1893 Tallinnas
Surnud 16. septembril 1981 Torontos

Mälestavad kurbuses

GUNNAR ja LELIA
ALAR ja HELEN
PETER ja DIANE

Ma tean, et minu
Lunastaja elab!

VARALAHKUNUD VÄGA KALLIST PEREKONNASÕPRA

EDWARD POOM'i

leinavad

ELMAR ja HELGA
REIN
ELMAR juunior
PEETER
LINDA perekonnaga

ARMAST SÕPRA JA NAABRIT

EDWARD POOM'i

mälestavad

SALLI ja ANTS KÕIV
LEA ja ROLAND
LEENA ja ALAR

ARMAST NOORT SÕPRA

REIN MÄGISO'd

mälestavad kurbuses

HELJO ja VALDEK RAIEND
EHA ja HANS LUPP

OOTAMATULT LAHKUS MEIE KESKELT

PAUL LOOG

Sündinud 18. jaanuaril 1926 Põltsamaal
Surnud 8. septembril 1981 Thunder Bays

Mälestavad

ALBU, JALMAR perekonnaga
KALDA, ANDRES abikaasaga
KASE, ILMAR perekonnaga
LEEDER, ELMAR abikaasaga
PALUMAE, LEMBIT perekonnaga
PUNA ,KALJU perekonnaga
SAGURI, ARNOLD abikaasaga
SOKK, RICHARD perekonnaga
AVASALU, VELLO
LIBLE, OSKAR ja MARY
LIIGVALD, LEMBIT
PÕLTSAMAA, EDGAR
RAADIK, HANS
SAAREMETS, OSVALD
TERAMAA, HARRY
OUN, KALJU

ARMAST POOLVENDA KOSTJAT, RISTIISA, VANAONU

KONSTANTIN LEPP'a

KORP. UGALA

sündinud 11. 08. 1903 Tallinnas
surnud 6. 02. 1981 Tallinnas

mälestavad leinas

AURELIE RAIEND Tallinnas
DAISY REET ja
ERKKI abikaasaga Ottawas

ARMAST PEREKONNASÕPRA

EDWARD POOM'i

leinavad

ENNO ja CARMEN VAHER

ARMAST SÕPRA JA KOOLIVENDA

EDWARD POOM'i

mälestavad leinas

NADIA KLAAS
ARVO KLAAS
JUHAN KLAAS

Armast sõpra

EDWARD POOM'i

mälestab kurbuses

perekond UIBOPUU

Meie südamlik kaastunne GUNNAR'ile
perega ema ja vanaema

ELFRIEDE KEERMA

surma puhul

OSKAR PAAS perekonnaga
HEINO TURU perekonnaga

Suur Looja aita trööstida omakseid,
näita elavaile astuda oma teid

Kallist sugulast

REIN MÄGISO'd

mälestavad sügavas leinas

HELVI ja LEMBIT KÕVA

Meie armast sugulast

ELFRIEDE KEERMA't

sündinud Tallinnas
surnud 16. septembril 1981 Torontos

mälestavad

ERNA RÜÜTELMAN abikaasaga
NADJA SOKOLOVSKY perekonnaga

Armast

REIN MÄGISO'd

mälestavad

EVALD LEETMAA abikaasaga
EDMUND WALDIN abikaasaga

Varalahkunud armast koduküla naabrit ja unustamata sõpra

EDWARD POOM'i

mälestavad kurbuses

JAAN ja LEIDA EINOLA
ristipoeg PEETER EINOLA
VÄINO ja EHA EINOLA
SINAIDA ja JAKOB PAALBERG

Puhka rahus kallis

ELFRIEDE KEERMA

Mälestavad leinas

ELSA JUUDAS
META LIIDEMAN
REET ja TÕNIS KANA

Armast akad. poega ja hääd sõpra

REIN MÄGISO'd

mälestavad leinas

HARALD TEDER abikaasaga
EDUARD UDUSTE abikaasaga

Kauaaegset head sõpra

EDWARD POOM'i

mälestavad sügavas leinas

BERNHARD VAPPER perekonnaga
ARVO LEESMAA abikaasaga

Varalahkunud head sõpra

REIN MÄGISO'd

mälestavad kurbuses

TÕNIS ja CHRIS BIRKENBAUM
HERMAN ILVES
TÕNIS ja KADRI LAAR
ERIK ja LINDA LIIGAND
MATI ja MAAJA MATSOO
ANDRUS ja MARIA VOITK

JULIUS PÕDRA't

mälestavad tema 1. surma aastapäeval

ABIKAASA ja POEG
ÕDE ja VEND Eestis

Varalahkunud head sõpra

EDWARD POOM'i

leinavad kurbuses ja avaldavad kaastunnet Lydiale lastega

HUGO ja LYDIA TAMME

Armast sõpra

EDWARD POOM'i

mälestame kurbuses

SALME ja ARTUR PAKRI
LINDA ja PAUL ROBERTSON
ALEKSANDER LEPISMAA abikaasaga

Armast

EEDIT

mälestavad kurbuses

RENATE ja JAKOB

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant kd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8892

SPORT

Spordimärkmeid

Roomas peetud kergejõustiku maailmakarikavõistlusel tehtud tulemustest on märkida:

Vasaraheide 1) venelane Juri Sedõhh 77.24, 2) Euroopa võistkonna liige Karl-Hans Riehm 75.60, 3) itaallane Gianpaolo Urlando 71.92.

Kettaheide: 1) idasakslane Armin Lemme 66.39, 2) ameeriklane Luis Delis 66.25, 3) Euroopa võistkonna liige Imrich Bugar 64.37.

Odaheide: 1) lätlane Dainis Kula 89.74, 2) idasakslane Detlef Michel 89.38, 3 soomlane Pentti Sinersaari 83.26.

Kuulitõuge: 1) idasakslane Udo Beyer 21.40, 2) venelane Jevgeni Mironov 20.34, 3) ameeriklane Dave Laut 19.30.

Kaugushüpe: 1) ameeriklane Carl Lewis 8.12, 2) Okeaania võistkonna liige Ogarv Ronald Honey 8.11, 3) venelane Shamil Abjasov 7.95.

Teivashüpe: 1) venelane Konstantin Volkov 5.70, 2) Euroopa võistkonna liige Michel Bellot 5.55, 3) ameeriklane Billy Olson 5.50.

Kolmikhüpe: 1) Joao De Oliveira 17.37, 2) Aasia võistkonna liige Zhenxian Zou 17.34, 3) ameeriklane Willie Banks 17.04, 4) eestlane Jaak Uudmäe 16.83.

10.000 m jooksus: 1) idasakslane Werner Schildhauer 27.38,43, 2) Aafrika võistkonna liige Mohammed Kedir 27.39,44, 3) ameeriklane Alberto Salazar 27.40,69, 6) eestlane Toomas Turb 27.54,18.

100 m: 1) Euroopa võistkonna liige Allan Wells 10,20, 2) Aafrika võistkonna liige Ernest Obeng 10,21, 3) idasakslane Frank Emmelmann 10,41.

400 m tõkkejooks: 1) ameeriklane Edwin Moses 47,37, 2) idasakslane Volker Beck 49,16, 3) Euroopa võistkonna liige Harry Schulting 49,69.

800 m: 1) Euroopa võistkonna liige Sebastin Coe 1.46,16, 2) ameeriklane James Robinson 1.47,31, 3) idasakslane Detlef Wagenknecht 1.47,49.

400 m jooks: 1) ameeriklane Cliff Wiley 44.88, 2) itaallane Mauro Zuliani 45,26, 3) ameeriklane Bert Cameron 45,27.

1500 m jooks: 1) Euroopa võistkonna liige Steve Ovett 3.34,95, 2) Okeaania võistkonna liige John Wlaker 3.35,49, 3) idasakslane Olaf Beyer 3.35,58.

Takistusjooks: 1) Euroopa võistkonna liige Boguslaw Maminski 8.19,89, 2) itaallane Mariano Scartezzini 8.19,93, 3) Masanari Shintaku 8.23,64.

4 x 100 m teatejooks: 1) Euroopa võistkond 38,73, 2) Ida-Saksamaa 38,79, 3) USA 38,85.

☆

Gelsenkirchenis peetud Lääne-Saksa kergejõustikumeistrivõistlustel tuli kaheksandat korda vasaraheites meistriks Karl-Hans Riehm tulemusega 78.72, millega ta asus tänavuses maailma edetabelis 4.-5. kohale. Kaugushüppes oli esimene Joachim Busse 8.12-ga; üle 8 meetri hüppas ka Jörg Klocke (8.05).

☆

Berliinis peetud Ida-Saksa käimismeistrivõistlustel saavutati 50 kilomeetris kaks tänavust parimat aega maailmas, meistriks tuli Uwe Dünkel ajaga 4.45.51,0, teiseks olümpiavõitja Hartwig Gauder 3.46.56,4.

☆

Poznanis peetud kergejõustikuvõistlustel püstitas poolakas Mariusz Tomaszewski uue Poola vasaraheiterekordi tulemusega 77.14, millega tõusis maailma edetabelis hooaja kümne parima hulka.

☆

Birminghamis peeti Euroopa mitmevõistlejate karikaturniir, kus Ida-Saksa naiskond ja Lääne-Saksa meeskond tulid esikohtadele saavutades vastavalt punkte 18682 ja 24363. Individuaalselt sai naistest esikoha R. Neubert IdaSaksamaalt, kes kogus seitsmelt alalt 6391 punkti. Meestest oli parim idasakslane R. Potell 8311 punktiga, mis on tänavune maailma parim tulemus. Järgnevad J. Hingsen 8138, U. Freimuth 8136 ja S. Wentz 8140 punktiga.

☆

Ostrovas Tshehhoslovakkias peetud meistrivõistlustel parandas Julius Ivan 110 m tõkkejooksus Tshehhoslovakkia rekordi, viies hooaja Euroopa tippaja 13,55 sekundile. Uus tshehhoslovakkia rekord on ka Zdena Bartinova kettaheide 65.74.

☆

Kitty O'Neil omas maailma kiireima naise tiitli. Alvordi soolajärvel saavutas tema juhtimisel olev auto keskmiseks kiiruseks 824,950 kilomeetrit tunnis. Sõitja on 158 sm pikk ja kaalub 48 kg, ta on sündimisest saadik kurt.

Laskurliidu juubel Seedriorul

50 aastat Eesti Laskurliidu sünnist

Seedrioru Laskurklubi korraldusel tähistati vastava võistlusega Eesti Laskurliidu poolesajalist sünniaastat, mis leidis aset laupäeval, 12. septembril.

Hommikul heisati lipumasti Seedrioru Laskurklubi sini-must-valge ristilipp, ning laskerajale kogunes „mitmest tulest läbikäinud" pooltosinat laskeveterani, samuti olid esindatud meie noorlaskurid. Võistlused, mis toimusid v.-kl. vabapüssist ja spordipüssist, kulgesid sujuvalt.

Küll oli aga segav hommikune tugev päike, mis paistis laskuritele otse näkku, ning pani seega nägemise tugevale proovile.

Ühtlasi oli see võistlus ka traditsiooniline Seedrioru Laskurklubi iga-aastane meistrivõistlus.

Kui viimane lask oli kajanud, ning lipp langetatud, kogunesid kohalejäänud laskesportlased laskurklubi esimehe koju, kuhu virkade perenaiste — pr-de L. Tiileni ja A. Tammeri poolt oli valmistatud rikkalik juubeli-peolaud. Laskurklubi poolt olid E. L. juubelipäeva tähistamiseks valmistatud nägusad kuld-hõbe-pronks mälestusmedalid, mille sai iga võistleja ja ka iga võistlustega tegelev isik.

Medalid ja auhinnad andis üle laskurklubi esimees Carl Rajamets.

Tänavuseks Seedrioru Rändkarika võitjaks, v-kl. vabapüssist, tuli Edgar Tiilen, spordipüssist saavutas kuldmedali noor tulevikumees Robert Saar ja inglise matshi võitis Karl Trei. Tänuväärse töö punktikohtunikuna tegi vana laskeveteran John Reinoja, keda aitas klubi esimees.

Seedrioru Laskurklubi juhatus ütleb siinjuures kõigile siira spordimeheliku tänu, nii osavõtjatele, kui kaasaaitajatele, kes selleks oma abi andsid, et seda ajalooliselt tähtsat sündmust võisime tähistada.

Klubil on järgmine võistluskohtumine 26. sept. s.a. Soome laskuritega, nende laskerajal Udoras.

E. T.

Spordiuudiseid kodumaalt

Eesti meistrivõistlustel jooksis M. Urjadnikov 100 m ajaga 10,3, korrates Eesti rekordit. H. Puuste viskas oda 83.38, T. Moorast sai 81.18.

☆

Tallinnas peetud Eesti kergejõustikumeistrivõistlustel selgusid tänavused meistersportlased. Meestest: 100 m. Urjadnikov 10,3, 200 m. M. Urjadnikov 21,2, 400 m A. Ojastu 47,4, 400 m tõkkejooks A. Ojastu 52,1, 800 m T. Mägi 1.51,7, 1500 m R. Puurits 3.48,1, 110 m tõkkejooks M. Kasearu 14,1, 3000 m takistusjooks M. Uusmaa 8.59,3, 5000 m R. Valdmaa 14.33,5, 10000 m V. Heerik 31.04,3, maraton R. Meimer 2.38,22 ja 20 km käimine V. Matvejev 1.31,13,2.

Teivashüppes saavutas R. Lindal 5.25, kaugushüppes T. Kaukis 7.59, (teine H. Piirisild 7.57), kõrgushüppes A. Evard 2.18, kolmikshüppes T. Sepp 15.56. Odaviskes H. Puuste 83.38, kuulitõukes A. Savest 19.92, vasaraheites K. Laansalu 65.38 ja kettaheites K. Külv 58.24.

Nasitest said meistritiitlid 100 m T. Loov 12,2, 200 m T. Loov 24,7, 400 m K. Rehemaa 56,7, 800 m. K. Rehemaa 2.11,0, 1500 m L. Murula 4.32,7, 3000 m S. Särev 9.52,8, 100 m tõkkejooks S. Tiik 13,8, 400 m tõkkejooks E. Jürisma 63,8, kõrgushüppes L. Laks 1.70, kaugushüppes S. Tiik 6.08, kuulitõukes H. Parts 16.03, kettaheites E. Kubi 60.68 ja odaviskes R. Kadarik 62.64.

☆

Eesti odaviskaja Heino Puuste võttis osa Soomes, Varkauses peetud võistlusest ja saavutas 86.28, millega võitis esikoha. Teiseks tuli soomlane Toivonen 83.04-ga. 5000 m tuli esimeseks soomlane Martti Vainio ajaga 13.39,5, eestlane Toomas Turb jäi teiseks ajaga 13.39,8. Tarmo Valgepea hüppas kõrgust 2.21.

☆

Rakvere rajoonis peeti Eesti meistrivõistlused suundorienteerimises. Naiste 5,7 km distantsil oli parim T.-M. Pärnik, 2) A. Kiudorv, 3) I. Saar. Meeste 11,7 km distantsil oli esimene L. Haldna, 2) V. Lõvi, 3) A. Kivikas. Teatevõistlusel olid edukaimad Harju naiskond ja Tartu meeskond.

☆

Orjolis peeti N. Liidu purilennumeistrivõistlused, kus eestlasi esindas purilendur Eda Laan, kes tuli üldarvestuses teisele kohale ja sai hõbemedali. Meistrivõistlustel püstitati kuus uut N. Liidu rekordit, ühe tegija oli Eda Laan, kes lendas maandumiseta 591 kilomeetrit.

ILMUS — 1978. a. kauneim eestikeelne luuletuskogu

Ivar Ivask

„ELUKOGU"

I. Ivask püsib oma luules tugevate sidemetega Lõuna-Eesti vanemate sünnimullas. Tema nägemuslik luule Soomest, selle shamanlikust soome-ugrilisest tundest ja müstikast, aga ka oma ümbruskonnast mujal maailmas on tunderikas ja tähelepanuerk. Elukogusse on valitud paremik ta varem ilmunud kogudest.

320 lk. Hind $10.00 — saatekulu 50 centi

SAADAVAL „VABA EESTLASE" TALITUSES

ILMUS TEINE TRÜKK INGLISKEELSEST KOKARAAMATUST

„Cooking Estonian Style"

Hilja Treumuth ja Viivi Piirisild

430 retsepti ☆ Hind koos saatekuluga Can. $ 13.—

Tellimisi võtab vastu „Vaba Eestlase" talitus.

Raamatud saadetakse välja Los Angelesist.

ANDRES KÜNG

MIS TOIMUB SOOMES

Kirjastus Välis-Eesti & EMP

311 lk. Hind $14.00 br. + saatekulu 50c

Eesti ajakirjaniku teos põhineb laialdasele allikmaterjalile. Ta analüüsib Soome sise- ja välispoliitikat, riigi tänapäevast olukorda ja suunda, Nõukogude Liidu Soome-poliitikat, Soome valitsust presidendist parteieluni ja palju muud, tuues Soome saatusest huvitatud lugejaile palju uusi andmeid.

Müügil Vaba Eestlase talituses

ILMUS:

FRED LIMBERG

ISAMAA EEST

Eesti Vabariigi sõjajõudude organisatsioon ja juhtkond.

Lugeja leiab sellest raamatust 1028 nime, keda lugedes tekkib küsimus: kuhu nad on jäänud? Kuigi mõni neist on oma maise teekonna lõpetanud läänes, on enamus hävinenud koos Eesti riikliku iseseisvusega. Selles raamatus on tuhat meie sõjameestest leidnud sel viisil tagasihoidlikku meenutust.

Hind $18.00 pluss saatekulu 70 centi

MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

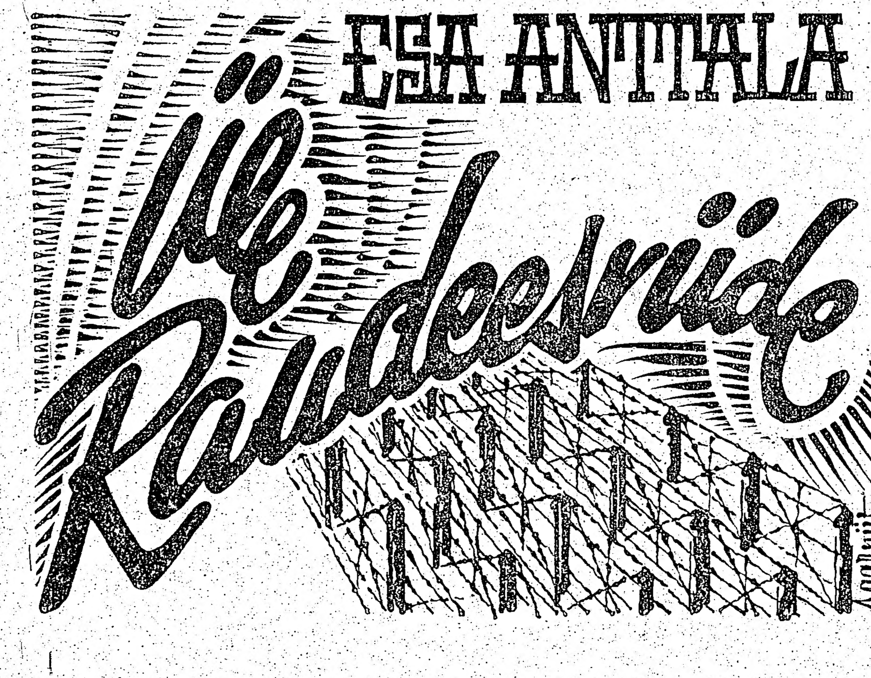

9.

— Õigus, saatan! Ma heitsin need ju pasknäärile järele. Kurat võtku, et ei visanud mehele pähe, kirus Juvonen.

Natuke aega kuulatanud, hakkasid mehed oma teekonda järgmise sihtkoha suunas jätkama. Tee jäi ikka paremale, mida kaugemale nad jõudsid.

Sihtkohaks oli nüüd väike järv. Maastikus oli kerge liikuda, maapind oli tasane ja minna oli vaid seitse kilomeetrit. Nad ei kiirustanud asjata, sest maantee, mis oli jäänud vahepeal kaugemale, kaardus vähehaaval ja liikus siis piki järve randa. Tee ületamine toimuks pimeduses, otsustas Juvonen ja matk võiks siis jatkuda peatumata. Mehed kuulsid maanteelt vahetevahel autode mürinat, aga muid hääli ei olnudki kuulda.

— Rahulikud väeüksused on siin praegusel rahu ajal, nentis Juvonen. — Sõja ajal sai mõnikord teistega kokku tormatud.

Kalle pomises midagi, millest ei saanud selgesti aru, aga juba häälelaadilt kuulis Juvonen, et ta ei ühinenud samade mõtetega.

Kell oli 23 õhtul, kui mehed jõudsid sihtkoha lähedale. Oli just sobiv aeg maanteest üle minekuks, küllaldaselt pime ja julge minna, mõtles Juvonen. Tee kulges järve läänekaldal päris rannakaljut mööda. Kus ei olnud kaljusid, seal oli tihe põõsastik maantee ja kalda vahel. Paremal rannal käis tee väljaku serva kaudu ja seal suunas näis olevat maju ja asustust. Järvelt kuuldus sõudmise hääli ja tundelist laulu. Mehed kuulatasid ja otsustasid, et naaber mõistab vähemalt laulda.

— Nüüd muudame suunda, selgitas Juvonen. — Läheme järve vasakut serva mööda samal ajal maanteed jälgides.

Pimedus varjas ja hetke pärast mehed laskusid teele. See näis olevat hästi korras, ja pisut kuulatades ütles Juvonen:

— Kuna on nii pime, siis läheme otse teed kaudu. Aga hoiame silmad ja kõrvad lahti. Matk edeneb paremini, kui pole kogu aeg vaja mööda metsa ragistada.

Mõnesaja meetrilise teel käimise järel tuli meestel siiski hüpata tee kõrvale. Auto tuled välgatasid puude vahelt. Mehed litsusid end madalaks tee ääres olevaisse teest paremal pool asuvaisse põõsastesse, päris järve rannas. Auto vurises mööda ja mehed tõdesid, et autokastis oli sõdureid, sest paberossid hõõgusid kui jaaniussid pimeduses.

— Vaata, nende autodel ei ole tagumisi tulesid, sosistas Kalle imestunult. Ta oli ise autojuht ja märkas kohe seda puudust naabri autodel.

Auto näis tasandavat sõidukiirust. Siis, jõudnud järve otsa, see peatus ja sõdureid hüppas autokastist alla. Nende siluetid olid hästi näha auto heledate tulede vastu.

— Ahaa, nüüd hakkavad nende plaanid selguma, sosistas Juvonen. — Katsuvad meid kinni võtta vaikse alarmiga. Selletõttu pole kuuldunud laske kogu matka ajal. Seda ma juba vähe imestasingi. Vaata kuradeid, nad on raamatut lugenud mehed!

Auto peatus seal üsna kaua ja sõdurid liikusid selle läheduses. Mehed katsusid näha, kas neil oli koeri kaasas, aga ei märganud midagi. Igal juhul oli päris selge, et neid oodati just siin suunas ja sellepärast suletigi tee nii põhjalikult. Järve otsas olev põhjapoolne tee oligi juba valve all, arvestas Juvonen ja nüüd nad asetavad valveposti järve lõunapoolselegi teele. Koerad on muidugi jälgedel. Neil näivad olevat väga täpsed andmed meie minekusuunast.

Hetke pärast auto startis ja hakkas edasi sõitma. Ainult 2 meest jäid kohale valvesse, sest mehed nägid kahte paberossi hõõguvat, kui hundi silmad pimeduses.

— Laseme neid nüüd päris rahus oodata, sosistas Juvonen. — Oleme juba paremal poolel teed. Läheme käies järve randa, päris vesirajale. Seal võime liikuda vaiksemalt ja see petab ka koerad meie kannult.

Edasiminek oli nüüd aeglane, sest mehed katsusid astuda täiesti hääletult. Nad liikusid veepiiril umbes paarsada meetrit, siis hakkas kallas kaarduma paremale ja tee jäi kaugemale. Meeste pinge suurenes, kuigi midagi ei olnud veel nähtud ega kuuldud. Nad ootasid iga hetk kuulvat hüüet: stoi! või kartsid silmi pimestavat valgusjuga kustki põõsa tagant. Samal ajal võis tulla kuulgi silmade vahele.

Mehed jõudsid siiski õnnelikult järve otsa, aga märkasid siis, et sealt algas täiesti lahtine maastik, põllulagendik. Tee läheduses paistis tuhmilt vana heinaküün.

— Seda küüni tuleb karta, sosistas Juvonen. — Selle seinaveerus või sees on kindlasti paarisvalvepost. Seal meid oodatakse. Küll on sõpradel saatana hea jahipaik! Nüüd läheme madalana, kui roomavad ussid ja silmad küünile suunatud. Kui on näha väiksematki liikumist, kohe peatada. Pimedus küll varjab, kui püsitakse liikumatuna, aga pea meeles, et silmad oleks iga hetk lahti.

Mehed roomasid edasi. Maastik hakkas vähehaaval jälle tõusma, mida lähemale nad teele jõudsid. Mõni vilets põõsas oja kaldal andis lisavarju. Mehed peatusid ja jäid vaatlema küüni suunas. See oli juba üsna lähedal ja nüüd tuli sellest mööda saada ilma valveposti nägemata.

Veidi aega kuulatades hakkasidki mehed kuulma tasast rääkimist küüni poolt. Siis nad nägid kahemehelist valveposti tulevat just samast suunast kust nad hetk varem olid ise tulnud. Valvurid kulgesid paarikümne meetri kauguselt madalale surutud meestest mööda ja läksid küüni juurde. Vaevalt oli see paar kohale jõudnud, kui küüni juurest hakkasid omakorda eemalduma kaks sõdurit eelmiste tulekusuunas.

— Küll on saatana hea, et segavad nüüd ise meie jäljed, sosistas Juvonen, kui valvepost oli kadunud nähtavusest. — Nüüd vähemalt teame, et meid otsitakse tugevate jõududega. Küll võivad koeradki juba öösel kannul olla või ootavad hommikut?... Aga me võtame nüüd suuna otse itta, seal see Sortavala ju on. Nüüd ei ole aega peatada, hommikul tuleb olla juba linnaga tutvumas.

— Aga tagaajajad? hädaldas Kalle kähisedes.

— Taga-ajajad jäävad seisma, see järv jääb ju tõkkeks, seletas Juvonen. — Laseme neid oodata seal tee serval, hommikuks oleme juba kaugel siinsest maastikust. Kiire edasiminek on nüüd selles mängus trumbiks ja see aitab, kui ei jäeta jälgi. Vähemalt mitte selliseid, mis näitavad minekusuunda.

Mehed pääsesid oma peidukohalt nii, et valvurid ei märganud midagi. Nüüd algas äge marss viimase sihtkoha — Sortavala suunas. Pimedas metsas oli liikumine raske, aga edasiminek edenes siiski jõudsasti. Hommik hakkas juba valgenema, kui mehed jõudsid eesmärgi lähedale. Linna hääled hakkasid kõrvu kostma. Maastik linna lähedal oli kõrge, kaljune, äkiliste tõusude ja lohkudega. Mehed otsisid sobiva vaatluskoha, kus võisid teha hoolikalt oma vaatlusi ja sooritada pildistamist. Maastik oli jõulise ilmega. Kaugel sinetas Laadoga lai selg, kuigi linn ise oli veel varjatud kõrgustiku nurga taga, ega polnud sellest vaatluskohast nähtav. Linna viivad teed olid siiski selgelt silmaringis. Seal oli näha juba elavat liiklust. Juvonen hakkas nähtust märkmeid tegema ja piirkonda pildistama. Ta joonistas lisaks fotodele vaatluspiirkonnast skitsi, juhuks, kui mõnesugustel põhjustel fotod ebaõnnestuksid või filmid läheksid rikki matka ajal.

Olles oma aja selles punktis vaatlusi teinud, otsustasid mehed minna uuele vaatluspaigale. Juvonen uuris oma kaarti ja tegi plaane. Ta otsustas minna lõuna suunas. See suund näis sobivat, sest metsanurk ulatas raudtee suunas põllulagendiku servale ja seda metsanurka ta otsustas kasutada oma kasuks, vähemalt nüüd alguses, sest sealt oleks võimalus jätkata pildistamist ja teha muidki vajalikke vaatlusi.

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1902, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni palveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

Suvine WLT number

Pärast tänavu kevadist WLT (World Literature Today) rootsi kirjandusele, eriti Nobeli auhinnale pühendatud erinumbrit, jätkub veel suvenumbriski Nobeli auhinnaga ühenduses olevaid kirjutisi. Ajakirja abitoimetaja W. Riggan vaatleb Rootsi Akadeemia ja Nobeli kirjandusauhinda: ajalugu ja arengulugu. Teisena on avaldatud Nobeli laureaadi C. Miloszi 1980. a. auhinna vastuvõtmisel peetud ettekanne. Muus osas käsitleb V. Havel üht tänapäevast tshehhi kirjanikku, A. Petrov vene põrandaalust luulet, H. A. Waters prantsuse mustade teatrit, A. Lustig üht tshehhi lühikese eluga kirjanikku ja C. R. Larson kolmanda maailma ingliskeelset kirjandust.

Maailmakirjanduse retsenseerimisel vaatleb Ilse Lehiste Mari Saadi romaani „Laanepüü" (1980), leides et autori tugevus näib olevat inimeste karakteriseerimisel ilma otseselt neid kirjeldamast või selgitamast: see on psühholoogiline realism selle parimal kujul, reaalne küllalt tundmatu eksistentsile viitamiseks.

Teisena Juta Kõvamees Kitching vaatleb Ine Viidingu romaani „Kordusmängud" (1960), milline psühholoogiline armastusromaan võitis tähelepanu 1979. aasta romaanivõistlusel. Retsensent leiab, et autoril on vaade, et armastuse ja mõistmise vajadus domineerib naises vaatamata ta intellektuaalseile püüdlusile. Romaanil on siiski viljatu kvaliteet sellest, mis olnuks vastavale ainele kohane. Kirjanik näib teadlikult vältivat sündmuste draamatilist arengut, kasutades ühtlast ja allasurutud tooni.

J. K. Kitching on lühidalt retsenseerinud ka Ilona Laamani luuletuskogu „Üks üsna kerge haigus", märkides ta maapagulase tunnetust ja protestimeelt. Iga luuletus näib olevat selle momendi emotsioonide õigustamiseks. Kuigi mõned luuletused jäävad peagu arusaamatuiks, lähevad teised Laamani luuletused otse objekti südamikku.

Truman oli parim

Dean Acheson (s. 1983) annab oma mälestustes teravajoonelisi hindeid USA presidentidele, kellega ta on koos töötanud, samuti poliitikutele ka mujalt. Acheson oli välisministri abi 1945—49 ja USA välisminister 1949—53.

Rooseveltil polnud kunagi aega tegeleda välispoliitikaga, tema huvid olid täiesti koondunud sisepoliitikale.

Eisenhoweril puudusid võimed keeruliste situatsioonide lahendamiseks; need jättis ta ametnikele. „Ta ei õpetanud mulle midagi".

Kennedy orienteerus kiiresti.

Johnson oli liiga egotsentriline ja kannatamatu, et kuulata ära mitmesuguseid argumente. Ta oli mõistatuslik isiksus, kahtlemata andekas aga veel arenematu.

Truman oli neist parim. Mõne aastaga oli ta hankinud ülevaate kõikidest tähtsamatest probleemidest. Tal oli ju võimalus tegeleda nendega juba oma presidendiaja algusest peale.

Hammarskjöld oli liiga eluvõõras Achesoni meelest.

Acheson muutus seoses Korea sõjaga umbusklikuks sõjaväelaste vastu. Vietnami sõja suhtes oli Acheson alguses positiivne, tuli võidelda kommunismi vastu mõne alternatiivi kaudu. Aga selles tehti valeotsusi ja kasutati valehindeid, USA oleks pidanud palju varem end sõjast tagasi tõmbama.

Lipuvärvid eesti kunstnike põhivärvideks

Kokkuvõte prof. Olli Berendseni ettekandest Jõekääru loomingupäevadel

Asja Jõekäärul toimunud loomingupäevadel andis kunstiajaloo professor Olli Berendsen põhjaliku ülevaate noorematest välis-eesti kunstnikest. Kuna ettekanne oli väga pikk ja põhjalik, siis saame allpool tuua sellest ruumipuudusel kokkuvõtliku ülevaate. Referent mainis, et ta ei saanud kahjuks oma ülevaadet täpselt teha kuna ta ei saanud vajalikke materjale diapositiivideks. Seega dikteerisid käepärast olevad diapositiivid kunstnike valiku.

Esimesena võttis referent vaatluse all Saksamaal elava kunstniku **Anne-Reet Parise,** kes on sündinud Eestis 1930-nendatel aastatel. Oma kunstilise hariduse sai ta isalt kunstnik Rudolf Pariselt ja hiljem mitmelt Lõuna-Saksamaa kunstnikult. Tema varajased tööd 1970-nendate aastate kestel kajastasid saksa ekspressionistlikku lähtekohta, kuid hiljem asendusid ekspressionistlikud vormid isalt õpitud bauhauslike lihtsate vormide põhistruktuuri uurimisega.

Peamiseks väljendusvahendiks on värv, mis esineb mitmes eritoonis.

Peavärviks on sinine, millele lisandub teise värvina kollane.

Rootsis on ainukese eestlasena täie tunnustuse leidnud **Enno Halek,** kes on enamvähem kaasaegne eelmise kunstnikuga. Oma kunstilise hariduse sai Hallek Rootsis Kuninglikus Kunstikoolis, mille lõpetas 1959. aastal. Halleki varajased maalid olid rahulikud, suurepinnalised realistlikud maastikud, linnavaated, interjöörid ja vaikelud, kajastades Rootsi samaaegset maalikooli. 1964. aastal Stokholmis toimunud Ühendriikide pop-kunsti näitus muutis Halleki omapäraseks pop-kunstnikuks,

keda rootsi kunstikriitikud peavad rootsi pop-kunsti koolkonna esindajaks.

Nii nagu Ühendriikide pop-kunstnikud tegeleb ka Hallek igapäevaste esemetega.

Austraalias tegutsev **Tiiu Reissar** alustas oma kunstilist väljaõpet Uus-Meremaal ja hiljem jatkas Royal Academy kunstikoolis Londonis, Inglismaal. Ta varajane stiil esitas peenelt detailides viimistletud realistlikku lähtekohta, mis aga praeguses isikupärases stiilis on asendunud tugevakurvelise joonega, mis loob ümarvormilisi põhilisi loodusvorme.

Traditsiooniga seotud koolkonda kuulub ka 1941. a. sündinud **Colin Parker,** kes on ema poolt neljanda põlve väliseestlane. Colin Parkeri isa on Austraalias akvarellikunstnik, ema rakenduskunstnik. Parkerit võib iseloomustada kui maastikumaalijat,

kelle sihiks on avastada ja jäädvustada ürgset Austraaliale omapärast maastikku.

Hoopis vastand Reissarele ja Parkerile on **Malle Morley,** sündinud Ots, kes kuulub anti-traditsioonilisesse gruppi. Sündinud Tallinnas kuid saanud kunstilise hariduse Sydney kunstikoolis ja Euroopas. Kuigi ta ainevalda kuulusid varem portreed ja aktid nii õlis kui graafikas, sai temast Euroopas üks meie tugevamaid abstrakt-ekspressioniste.

Üks andekamaid noori eesti kunstnikke on **Olev Muska,** kes on sündinud 1955. aastal Sydneys, kus ta sai ka kunstilise väljaõppe. Ta kuulub ebatraditsioonilisesse kooli, opereerides nii abstraktsete kui ka figuratiivsete vormidega.

Kanadasse ümber asunud eesti kunstnikud leidsid eest kultuuripinna, mis on ühest küljest provintslik kuid kulgeb samal ajal ka tõusuteed. Prof. Olli Berendsen võttis vaatluse alla kolm noort kunstnikku, kellede tööd väljendavad diametraalselt erinevaid seisukohti.

Ants Reigo on sündinud Inglismaal 1948. aastal, üles kasvanud Kanadas. Reigo esitab hüper-, super- või fotorealismi ja vastavalt selle voolu põhimõtetele jääb kunstnik nii nagu renessansi ajal objektiivseks pealtvaatajaks.

Montrealis 1951. aastal sündinud ja seal oma kunstilise hariduse saanud **Andres Männiste** harrastab nii maali kui ka graafikat.

Oma lähtekohalt on ta kontseptsionist, mille tagajärjel ta stiil võib olla semiabstraktne.

Minimalismi esindab Rootsis sündinud ja Kanadas üleskasvanud **Jaan Põldaas.** Minimalistid püüavad oma töödes näidata, mis on maal ja millest ta koosneb siseliselt.

Teiseks eesti minimalistiks on **Hardy Keck,** kes on sündinud Eestis 1940-nendatel aastatel. Ta on üles kasvanud USA-s ja lõpetanud Rhode Islandil kunstikooli. Elab praegu Itaalias. Kuigi ta on ka minimalist, erinevad tema tööd tunduvalt Jaan Põldaasi teostest.

USA osas piirdus referent ainult mõne idaranniku kunstnikuga. **Naima Rauam** on sündinud pärast Teise maailmasõja lõppu Saksamaal ja üles kasvanud Washingtonis. Elab ja töötab praegu USA-s Maine osariigis.

Ta on peamiselt maastikumaalija traditsioonilises idealistlik-realistlikus stiilis, jäädvustades New Englandi ja Nantucket'i saare omapära.

Teiseks Ühendriikidest pärit eesti kunstnikuks oli referent valinud **Karin Teksali,** kes samuti on sündinud pärast sõda Saksamaal ja väljaõppe saanud Ühendriikides. Karin Teksal on prof. Berendseni arvates ainuke eesti naiskunstnik, kes kuulub feministide gruppi, kellede eesmärgiks on luua kunsti, mis on tunnetatud naise seisukohast lähtudes.

Viimasena mainiti USA-s elavatest eesti kunstnikest **Madli Kirchhofi** (sünd. Roosiorg), kes on sündinud 1920-nendate aastate kestel — seega kõige vanem referaadis käsitatud kunstnikest. Ta alustas oma kunstiõpinguid Tallinnas, jatkas neid pärast sõda Londonis ja pärast abiellumist ühe vietnami muusikaõpilasega — Saigonis.

Madli Kirchhoff on üks vähestest eesti kunstnikest, kelle huvialaks on inimene.

Kunstniku tehnikaks on must tushijoonistus ja vahete-vahel töötab ta ka akvarellis.

Kui läänes üles kasvanud eesti kunstnikel on võimalus olnud tutvuneda kõigi kunstivooludega, siis Eestis on kunsti ametlikuks lähtealuseks sotsialistlik realism. Abstraktseid töid näeb seal ainult erandjuhtudel, näiteks on seda Raul Meele töö „Eesti sinise taeva all."

Referent vaatles lähemalt paari kunstnikku, kes on sündinud 1940-nendatel aastatel. Eestis **Andres Toltsi** realistlikud tööd esitavad tavaliselt mingisugust vaadet, näiteks läbi ukse või akna. **Ando Keskküla** jäädvustab tihti vaikelu kusjuures ta looming on asetatud ebarealistlikult loodusesse. Samasugust realistlike esemete ebarealistlikkust esitab oma töödes **Tiit Pääsukene.**

Kõige tunnustatum selle generatsiooni kunstnikest on Toomas Vint, kelle teemaks on Eesti maastik.

On ilmne, et läänemaailma kunsti seisukohalt on Eestis kunst provintslikult maha jäänud, kuid kuna ka lääne kunst areneb praegu realismi suunas, siis hakkab see vahe vähenema. Oma lõppkokkuvõttes mainis prof. Berendsen, et vaatamata asukohamaadele ja erinevatele koolidele,

on kõigil eesti kunstikel tema arvates üks ühine omadus — ettevaatlikkus või isegi konservatiivsus kõigi uute voolude vastu, mille tulemusena meie kunstnike juures ei esine äärmuslikkust.

Tööde juures torkab silma ka tagasihoidlikkus värvide valikus. Ülekaalukalt esineb must-valge kombinatsiooni, eriti graafikas, kuid sealjuures on musta ja valge vahekord alati tasakaalustatud. Värvidest kasutatakse kõige rohkem sinist.

See eelistus sinisele, valgele ja mustale toob silmade ette meie lipuvärvid.

Tundub, et meie lipuvärvide valik on õnnestunud vastavalt meie emotsionaalsele tunnetusele, mida kinnitab ka nende sagedane intuitiivne valik kunstitöödes.

Noortele õpetas näitekunsti saladusi Meeri Lehesalu (vasakult esimene).

UUDISEID KODUMAALT

Kodumaal räägitakse pidevalt töödistsipliini tugevdamisest, mis olevat üldriiklik ülesanne, kusjuures oma osa selleks andvat ka niisugune ühiskondlik organ nagu seltsimehelik kohus. Eestis tegutseb ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides üle 1700 seltsimeheliku kohtu. Nende koosseisu on valitud 11.000 töötajat. Selles kohtus arutatud asjade struktuuris olevat toimunud näha: iga neljas arutlusel olev asi on töödistsipliini rikkumine. Mõnes kohas, nagu Paide rajoonis oli see protsendiliselt isegi 37%. Kuigi viimastel aastatel olevat olnud paranemisi, ei saadavat nende kohtute tööga veel rahul olla. Seltsimehelikku kohtu kompetentsi kuuluvad tööluus (töölt puudumine) ja sellega seotud ebakainena tööl viibimine, tööle hilinemine, kohusetundetu töö või tööseisaku tekkimine töötaja lohakuse tagajärjel, töökaitse eeskirjade rikkumine, seadmete, inventari, tööriistade, materjalide või muu vara kaotamine või rikkumine töötaja lohakuse tagajärjel ja palju sellesarnaseid eksimusi. Kuid praktiliselt arutatavat vaid tööluuse ja olnenevat administratsioonist, kas karistatakse või antakse edasi ühiskondlikule kohtule. Nüüd nõutakse, et sellele peaksid suuremat tähelepanu panema ka ametiühingu komiteed, kes teostavad järelvalvet tööseadusandluse täitmisel. Vaatamata lohakuse ja distsiplineerimatuse kaotamise nõudele, elab see priskesti töötava rahva hulgas edasi.

☆

Kevadel avati Tartu ülikooli aloo muuseum. Avamispäev oli omaette ajalooline, täpselt 350 aastat tagasi kirjutas tolleaegne Liivimaa kindralkuberner J. Skytte alla dokumentidele Alma Mater Tartuensis'e asutamiseks. Muuseum asub ülikooli peahoones. Seal on välja pandud ajaloolisi dokumente ja esemeid, nagu esimese rektori ametikepp, ülikooli kliinikutes kasutusel olnud esimene arstiriistade komplekt, osa prof. Erdmanni unikaalsest herbaariumist, mis sisaldab kõigis maailmajagudes korjatud taimi. Muuseumi direktor Ela Martis ütles, et praegune väljapanek on vaid osa neist rikkalikest materjalidest, mida ollakse viie aasta jooksul kogutud, valmistudes tähistama ülikooli 350. aasta juubelit.

☆

Nagu eelmistel suvedel on ka tänavu koolivaheajal õpilased suunatud kasulikku tööd tegema majandite põlludele. Käesoleval aastal asus 592 majandisse tööle ligi 17.000 õpilast. Väidetakse et lastele on niisugune töö puhkuseks, väga meelepärane ning majanditele osutatav abi on nimetamisväärne. Saavad ju tänu lastele puhtaks juurviljapõllud. Laste rakendamine põllutöödel nõudvat aga majandite, ametiühingute komiteede ja õpilasmaleva juhtidelt tööohutuse tagamist ja eeldab head korda rühmades. Eelmisel aastal ei jõutud mitte kõikjal normaalsete olmetingimuste loomisele, probleeme oli laste toitlustamisel, kuna mõnes kolhoosis poldud laste toitlustamisele üldse mõeldud.

☆

Kohtla-Järvel toimus juunis linna 35. aastapäevale pühendatud laulu- ja tantsupidu. Sellest võttis osa 60 laulukoori ja orkestrit, nende hulgas ka külaliskoore mujalt Eestist ja naaberriikidest. Kuigi laulupidu algas M. Lüdigi lauluga „Koit", järgnesid sellele ühendkoori laulud E. Kapi „Lenini partei" ja J. Dunajevski „Laul kodumaast".

☆

Kunagi peeti suveti maanoorte organisatsioonides lüpsivõistlusi. Tänavused Haapsalu rajooni lüpsivõistlused peeti Martna sovhoosis, võisteldi kannulüpsmises. Esikohale utli sama majandi lüpsja Leidi Kuusemaa, kes on ka varem korduvalt esikohtadele tulnud.

☆

Haapsalut külastavad turistid tutvuvat enam kui seitsmesajaaastase lossiga, kus on võimalus ronida 37 meetri kõrgusse kellatorni, kust on võimalik pilk heita kogu Haapsalu linnale ja käärulistele lahesoppidele. Lossiaed kuulub koduloomuuseumile. Sellel on kaks osakonda, üks Taeblas, kus asub Ants Laikmaa maja ja teine Roman Haavamäe maja Haapsalus.

☆

„Rahva Hääle" toimetusele on lugejad saatnud kirju, kus nurisetakse, et koolid on õpilastele pannud liiga suured makulatuurikogumise normid. Tallinna 39. keskkoolis nõudvat kool igalt õpilaselt 30 kg vanu ajalehti ja muud paberit. Sellest perest käib kaks last koolis ja lapsevanemal tuleb koguda 60 kg vanapaberit, mis osutub ülejõukäivaks. Normi täissaamiseks ostavad lapsed iga päev üle 10 ajalehe. Tallinna 43. keskkoolis on normiks 25 kg. Asja uurimisel selgus, et koolid on asja üle pingutanud, haridusministeeriumi soovituseks on, et vanapaberit ei ole ühel õpilasel vaja tuua rohkem kui 15 kg.

☆

Pärnus toimusid Tartu ülikooli juubelile pühendatud järjekordsed teaduspäevad. Ülikooli rektor prof. A. Koop ütles kohtumisel, et neid päevi on meeldiv Pärnus korraldada, kuna Pärnu oli Tartu kõrval teine ülikoolilinn Eestis, kus aastail 1690—1710 asus ülikool, millega osa Tartu ülikooli ajaloost langeb Pärnule.

☆

Tallinnas algas vastavalt Eesti Teaduste Akadeemias väljatöötatud plaanile, Kadrioru pargi rekonstrueerimine. Pargi puistu on aja vältel üht-teist oma väärtusest kaotanud. Pinnas on mere mõjul üha enam sooldunud, põlispuude juured on lõhkunud sajandi algul paigaldatud torustiku. Pinnase edasisele sooldumisele pani piiri kivist kaldakindlustus. Kadrioru park kuulub looduskaitseprogrammi, milles on ette nähtud laialdased abinõud vanade puude ja metsaparkide säilitamiseks ning uute rajamiseks.

☆

Kuresaares (nüüdses Kingissepas) on toimunud restauraatorite töö, mis hakkab lõpule jõudma Kuressaare linnuses. Käsile on võetud vanalinna kõnniteed, mis tehakse jälle paeplaatidest nagu tehti sajandeid tagasi. Olulisemana on praegu käsil keskaegse turuplatsi restaureerimine. Vastava projekti koostas rajooni arhitekt Lilian Hansar. Selle plaani järgi restaureeritakse südalinna üks vanimaid maju — vaekoda, rajatakse müügipaviljone ja käsitöökohti. Uus turukompleks kujunevat ainulaadsemaks kogu Eestis.

☆

Kirjanik Friedebert Tuglas elas sõjasuvel 1944 Viljandis. Nüüd asetati C.R. Jakobsoni tänav nr. 55 asuvale majale mälestustahvel tekstiga: „Selles majas elas 1944. a. kirjanik Friedebert Tuglas (1886—1971). Kirjaniku Viljandiperioodi miniatuure esitasid teatri „Ugala" näitlejad.

Hanno Kompus'e
„KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE . . ."
Hind $11.—, saatekulu 85 c.
Müügil „Vaba Eestlase" talituses

ILMUS
EDUARD RÜGA, graafik ja maalija
Toimetanud ENDEL KÖKS, ERIC PEHAP ja ARNO VIHALEMM
Monograafia „Pallase" kunstikooli lõpetanud kunstnik Eduard Rüga õpinguist ja tööst, kelle elutöö vaatluse kõrval tuuakse esile ka kunstikool „Pallas" õppeasutusena ja eesti kunstnike ettevalmistajana. Raamat on kerge ja huvitav lugeda ka laiemale lugejaskonnale.
Hind $10.00 (postiga tellimisel lisada 50c)
SAADAVAL VABA EESTLASE TALITUSES

LUGEGE
Johan Pitka
RAJUSÕLMED
Koheselt pärast Eesti Vabadussõda kirjutatud mälestusraamat „värskete" elamustega Eesti vabaduse eest võitlemisest aastail 1914—1919. Raamat ilmus 1972. a. admiral J. Pitka 100. sünniaastaks.
237 lk. — Hind $8.80 pluss 50 centi saatekulu
KINKIGE
oma võõrrahvusest sõpradele Eesti võitluse tutvustamiseks ingliskeelne
Evald Uustalu
FOR FREEDOM ONLY
Hind $7.00 pluss 50 c saatekulu
MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 22. septembril 1981 — Tuesday, September 22, 1981

KIRIKUD

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488.
VABADUSE KUULUTUSE"
raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 27. sept. kell 10.15 hommikul PÜHAPÄEVAKOOL kõikidele vanustele, täiskasvanute klassi õpetab K. Vaikla. Kell 11.00 homm. LÕIKUS-TÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS, kõneleb K. Raid, segakoor. Kell 6.00 õhtul TÄNU-KOOSOLEK, tunnistused, K. Raid. Diapositiive kodumaa vaimulikust tegevusest.

SAULT ST. MARIES JUMALATEENISTUSED I Baptisi Kirikus (Albert St.) laup., 26. sept. kell 6.00 õhtul ja pühap., 27. sept. kell 2.00 p. Külalised Torontost.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
141 Clark Ave., Unit 50 Thornhill, Ont. L3T 4P4. Tel. 889-8173.

Pühapäeval, 27. sept. kell 1.15 p.l. pühapäevakool lastele. Kell 2 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Duett-laule.

Teisipäeval, 29. sept. kell 7 õhtul PALVEÕHTU.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 27. sept. KODUMAALT LAHKUMISE TÄHISTAMISE JUMALATEENISTUS kell 4 p.l.

Pühap., 4. okt. JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.

Pühap., 11. okt. JUMALATEENISTUS kell 4 p.l. Teenib Usuteaduse Instituudi lõpetaja Albert Roost.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisip. ja neljap. 6—8 kiriku käärkambris.

Trudeau kohtas Reaganiga

GRAND RAPIDS — Ühendriikide president Reagan ja Kanada peaminister Trudeau kohtusid Ühendriikides Grand Rapidsis, et arutada tihedamate sidemete loomist kahe naabermaa vahel. Kuna Kanada ja Ühendriikide vahelised suhted on viimaste kuude kestel pidevalt halvenenud, siis omistati sellele kohtumisele suurt tähtsust. Pärast kohtumist antud informatsiooni kohaselt ei leidnud mõlemad riigipead siiski ühist keelt tekkinud paljude küsimuste lahendamiseks, mis on häirinud Kanada ja Ühendriikide vahekordi.

Teadaanne pensionäridele

Eesti Pensionäride Klubi Torontos alustab tegevust 30. septembril. Samal päeval avatakse ka raamatukogu kell 12 päeval.

Vajan

RUUMI

või korterit koos teise naisega.
Hel. 488-8533

Õde Eestis otsib

EDUARD MARTENS'it

Juhani poeg, sündinud 12. juulil 1921. Teatada Vaba Eestlase talitusse.

Eesti naisvõimlemine teelahkmel

Laudkonnavestlusel otsiti uusi teid naisvõimlemise elustamiseks

Möödunud pühapäeval toimus Kalev-Estienne korraldusel Eesti Maja väikses saalis laudkonnavestlus eesti naisvõimlemise suunast. Laudkonnaliikmeiks olid Feliks Koop moderaatorina, liikmeiks Heli Oder-Viinamäe, EKN esindajad Laas Leivat ja Eneri Taul, võimlemisjuhid Evelyn Koop, Merike Toomes, Anu Jõe-Auksi ja Reet Altosaar. Osavõtjaid oli kahetsetavalt vaid paarikümne ümber.

Laudkonnavestluse juhatas sisse F. Koop, andes tagasivaate naisvõimlemise iseloomustamiseks ta tähtsusest Kanada eestlaste elus, alustades E. Idla võimlemisega, mis leidis rahvusvahelist tähelepanu. See haaras tuhandeid eesti mehi ja naisi ning võimlemine sai tunnustatud spordiharuks.

Idla kõrval tekkisid teised rühmad, Malmö Tüdrukud, Tiiduse Tüdrukud ja Kalev-Estienne.

Viimane saavutas rahvusvahelise taseme, tuues eestlastele rahvuspropagandalist tähelepanu. Viimast hindas omal ajal ka RVN (praegune EKN). Viimasel ajal 1980. aastast oli ESTO-80 taustal märgata huvi kahanemist, eesti rühmade vähenemist. Tänane vestlus ongi vajadusest uusi suunasid leida naisvõimlemise arenguks.

Järgnesid nelja gruppi jagatud teemad, mida käsitlesid vähemalt kaks laudkonnaliiget ja laiendati diskussiooniks teiste laudkonnaliikmete ja kuulajate vahel.

Esimeseks teemaks oli eesti (stiilis) naisvõimlemise rahvuskultuuriline ja rahvuspropagandaline väärtus.

Kõigepealt katsuti eesti naisvõimlemist iseloomustada. Kas selleks on rütmiline või võistlusvõimlemine, tehniline või kunstiline mõjutus?

Evelyn Koop märkis, et ta näeb põhiliselt eesti naisvõimlemist olemas, ehkki põhiprintsiibid on üldised. Idla, Malmö Tüdrukute ja Kalev-Estienne stiilile on iseloomustav jooksu kehakool, mis on omapärane vaid eesti naisvõimlemisele oma vetruvate sammudega.

Heli Oder-Viinamäe iseloomustas eesti naisvõimlemist, mainides, et see seisab lihtsuses ja liikumise ilus. Tähtis on liikumine, kus hing käib koos liikumisega. Laste puhul käib see koos mängudega, vanemaile aga graatsiaga, viies naise keha ideaalsuse poole.

Anu Jõe-Auksi täiendas seda arvamusega, et paguluses on suure tähtsuse saanud naisvõimlemine. Eestis on naisvõimlemine samas tähtsuses nagu teised spordiharud.

Tema arvates ei ole eesti naisvõimlemisel erilisi iseloomustavaid jooni, kuna see on ühine kõigile rahvastele.

Teiseks teemaks oli arengu tendents, kas eesti naisvõimlemine on kadumas? Alapealkirjadeks olid rühmade vähenemine, segarühmad, rahvusliku sisu kadumine ja rahvuspropagandalise väärtuse kadumine.

Merike Toomes arvas, et eesti naisvõimlemine on see, et eesti naised harrastavad moodsat võimlemist. Kanadas on naisvõimlemine kasvamas, see on võetud koolidesse, see on spordina võetud olümpiaprogrammi. Kahjuks aga eesti ühiskonnas on vähenemas. Noored on elanud sisse kanada ühiskonda, nad on mugavad, kanadastunud ka ülikoolis õppimisel.

Ühed noored on aktiivsed ja ülekoormatud eesti organisatsioonides, teised aga passiivsed.

Viimased tuleks üles otsida ja siduda eesti ühiskonnaga.

Reet Altosaar arvas, et eesti rühmi võiks rohkem tekkida, kui on eesti juhte kes seda edasi viivad. Tuleks luua eesti koolis ja skautluses võimlemisrühmad. Praegu on segarühmad paratamatud, kus eestlased ka teistele eesti võimlemist ja nime saavad edasi anda. Võimlemisel saab kasutada ka eesti muusikat ja sellega seda tutvustada.

Asjasele üleskutsele eesti laste võimlemisrühma organiseerimiseks reageeris 15 last, keda varem polnud teada. Need on väljastpoolt Torontot, kes saavad tulla harjutama laupäeva pärastlõunal. Selle rühma treenimisel tuleb kasutamisele eesti keel.

Naisvõimlemise rahvuslikus osas ei nõustunud M. Toomes, et eesti võimlemine saaks edasi minna vaid eesti võimlejate ja juhtidega kus tegevus toimuks eesti keeles.

R. Altosaar aga, et oleks muidugi ideaalne, kus kõik saaks olla eestikeelne, aga kui eesti juht kaoks ära, siis oleks kõgu tulemus null.

L. Leivat hindas naisvõimlemise väga suurt rahvuspropagandalist väärtust kuna kanadalased teavad, et eestlased on seotud naisvõimlemisega. Pole olnud paremat tutvustamismoodust kui naisvõimlemine. See on nii suure väärtusega, et see ei tohi kaduda.

A. Jõe küsis, mis on eesti naisvõimlemise definitsioon ja miks inimene võimleb, kas just rahvuspropagandalisel eesmärgil. F. Koop arvas, et seda ei saa siduda eesti rahvuskultuurilise väärtusega, kui eesti juht õpetab inglise keeles võõraid lapsi.

Ka E. Taul lähenes probleemile EKN seisukohast, arvates et alati ei saa arvestada, et meil oleks mingeid juuri Eestist, vaid peame sageli tegema uusi algatusi. Mis me edaspidi saame efektiivsemalt teha, seda oleks vaja kõigepealt kindlaks teha. L. Leivat lisas, et ideaalsed oleksid eestlaste grupid, kes võiksid esineda ka rahvuslikel suuriüritusil.

Kuulajaist Endla Komi leidis võimlemise vastu huvi vähenemise põhjuseks asjaolu, et lastevanemate koormus laste transpordiga läheb liiga suureks.

Osa vanemaid soovivad, et lapsi õpetatakse eesti keeles. Sellepärast peaks olema võimalik organiseerida eesti laste gruppe. R. Altosaar lisas soovi, et ehk saaks eesti koolis ja lasteaias organiseerida lühemaid võimlemistunde.

Segagruppidest rääkides arvas E. Taul, et oleks suur kompliment meile, kui teised rahvad tahavad eesti rühmades esineda. Rahvuslikel päevadel oleks aga vajalik, et esinejad oleksid ainult eestlased. Meil peaks üks eliitgrupp olema. ESTO-pidustuste puhul ei tee vahet, kas kõik on eestlased või mitte, seal on oluline kultuurivorm.

Kolmas teema oli eesti naisvõimlemine tänapäeva ja rahvusvahelise võimlemise taustal. Alapealkirjadeks olid võistlusvõimlemise mõju, uudsuse kadumine, teiste spordialade ja sotsioloogiline mõju.

A. Jõe-Auksi vaatles eesti naisvõimlemise kiiret arengulugu, mis oli kord uudne siin maal, inimesed polnud enne naisi sellistes dressides näinud.

See leidis ajakirjanduses tähelepanu ja eestlaste nimi sai tuttavaks. Ta leidis, et aeg on muutunud, sport on saanud aktuaalsemaks, võimalused teistes sportides laienenud, aga me ise oleme mugavamad. Me pole enam esimesed oma klassis, oleme ühiskonda sulanud. Nüüd on riik juurde astunud, toetused võimalikud provintsi- ja keskvalitsuselt, kusjuures riigile on tähtis, et võistlusvõimlemine viiks Kanada nime edasi. Peaksime sinna kuuluma ja kasutama neid võimalusi.

E. Koop meenutas, et 1971 oli Kanada nime all esinemas Kalev-Estienne eestlaste rühm. Sel ajal oli võistluvõimlemine lihtne ja rütmiline. Eesti tütarlapsed on kadunud võistlusvõimlemisest, mis nõuab tüdrukult 4—5 tundi harjutamist viis päeva nädalas. Kalev-Estienne püüab kaasas käia naisvõimlemise probleemidega. Kuid kanadalastele meeldib eesti gruppidega koos töötada. Ka E. Taul arvas, et sõprus kaudu võime tutvustada eesti kultuuri, mispärast peaksime olema natuke paindlikumad.

Viimaseks teemaks oli eesti naisvõimlemise tehniline ja ideoloogiline suund. Sellest vaadeldi tehnilise stiili ja ideoloogilise suuna arengut, nii eesti ühiskonnas kui väljaspool.

E. Koop märkis, et rütmilisel võimlemisel on kõik samad kehalised printsiibid, stiil on see mis meid eraldab. Peab olema eesti grupp eesti juhtidega, mis põhineb jooksulisele kehakoolile. Tehnilist suunda ei teki erigruppide juures. Kõnnijooksu kool on eestlaste omapära.

Eesti oma gruppide moodustamine pole aga täiesti ohutu. Nii arvas A. Jõe-Auksi, et kui eraldada teised rahvad, siis lahkuksid nad Kalev-Estiennest ja hakkaksid iseseisvalt tegutsema. Kalev-Estienne töötab kolmel põhialusel: 1) võistlusvõimlemine, 2) rütmiline võimlemine ja 3) koostöö kanada sõpradega. Sellele lisas R. Altosaar, et hea juht viib eesti nime edasi kas saja või kümne eestlasest võimlejaga. F. Koop arvas, et pole praktiline eralduda, tuleb aktsepteerida praegust olukorda.

H. Oder-Viinamäe märkis, et võimlejad tahavad moodsat naisvõimlemist edasi viia selle etnilise omapäraga.

Vestlus kakkas koonduma praktiliste küsimuste juurde, kuidas välja arendada eesti tütarlastest eliitgruppi. Puudutati küsimusi, miks noored lõpetavad võimlemise juba paarikümneaastaseks saades. Tuleks edutada perekonnavõimlemist. Leiti, et tuleks alustada juba lasteaias võimlemisega, kusjuures vanemaile oleks saimaaegne võimlemise võimalus.

E. Komi leidis, et 1984 on hädasti vaja eesti noori kaasa tõmmata. Neil pole aega ega tahtmist minna võistluvõimlemisele. Ta kutsus võimlemisjuhte eesti koolidega kontakti võtma, sooviga keskkoolis oma rühm moodustada, alul kas- või poole-tunnilisena. Samuti algkoolis ja lasteaias.

A. Jõe-Auksi informeeris, et võimlemisliidul on kavas rütmilise võimlemise massrühmade vahelised võistlused, kus eestlased võiksid esineda oma rühmaga. E. Taul ütles, et ta toetab eesti gruppe, aga kui praktiliselt see pole teostatav, siis jääda segagruppidena Kalev-Estienne nime alla.

Sõnavõtjaid ja mõtteavaldajaid oli veel mitmeid, eriti asjalikud sõnavõtud A. Naelapealt ja S. Kersonilt, misjärel E. Koop tänas laudkonnast osavõtjaid ja kuulajaid, kes on aidanud otsida teid, kuidas saaks eesti lapsi võimlema. Kuigi ei leidu võistluvõimlejaid, on hea, et on siiski olemas oma rühm, kel on palju ilu anda oma rahvale ja kanadalastele.

Egiptuse sõjaväeline atashee saadeti Moskvast välja

MOSKVA — N. Liidu valitsus tegi Egiptuse sõjaväelisele atashheele ja tema ametkonnale korralduse maalt seitsme päeva jooksul lahkumiseks. Korraldust peetakse tasumisaktsiooniks president Sadati otsusele vene saatkonna personali vähendamiseks Kairos. Esialgu arvati, et venelased kärbivad Egiptuse saatkonna koosseisu suuremas ulatuses, kuid nähtavasti kartis N. Liidu valitsus, et Sadat likvideerib täielikult vene saatkonna Kairos kui Egiptuse saatkonna vastu liiga drastilisi vahendeid kasutatakse.

Massilised hukkamised Iraanis

TEHERAN — Dikaator ajatollah Khomeini tapamasin Iraanis töötab täie koormatusega, kuna nädalavahetusel hukati jällegi 149 isikut, kes tunnistati rezhiimivastasteks. President Bani-Sadri kõrvaldamisest saadik on Iraanis kolme kuu jooksul hukkamismeeskondade poolt maha lastud umbes 1000 inimest.

Realistide juubelipidu Torontos

Pühitseti Tallinna Poeglaste Reaalgümnaasiumi 100. aastapäeva

Tallinna Poeglaste Reaalgümnaasiumi vilistlased, nende abikaasad ja kutsutud külalised kogunesid laupäeval, 12. septembril „Tartu College", suurde peosaali, et tähistada oma kooli 100. aastapäeva. Saal oli selleks õhtuks päevakohaselt dekoreeritud. Ühte seina ilustasid suuremõõduline kooli lõpumärgi embleem, suur foto Reaalkooli hoonest koos Vabadussõjas langenud õpilaste mälestussambaga ja veel kilbitaoline puulõige omaaegsest direktorist N. Kann'ist, inspektor E. Särgava'st ja õpetajast K. Koljo'st.

Pärast „koolipoiste" grupifoto tegemist asuti laudadesse ja pärast lühikest avapalvust, mille pidas klv. Heino Altosaar, alustati õhtu piduliku osaga. Realistide Koondis Kanadas esimees, klv. Benno Randalov andis sisuka ülevaate kooli saamisloost, ajaloost, realistide saavutustest nii vaimsetel kui ka spordialadel ja realistide panusest Vabadussõjas.

Püstitõusmisega mälestati kõiki surma läbi lahkunud õpetajaid ja realiste.

Järgmisena kõneles Eesti Vabariigi aupeakonsul, realist Ilmar Heinsoo, kes toonitas, et peame optimistlikult tulevikku vaatama ja oma panuse andma meie vabadusvõitlusele. Ta mainis ka äsja Eestist saadud informatsiooni, et meie kool — kuigi praegu teise nime all — on nüüdki üks eliitkoolidest, kuhu tung on suur ja sisseastumiseksamid rasked.

Siis anti sõna tervitajaile, esmajoones realistide esindajaile USA-st (klv. L. Milles) ja Montrealist (klv. E. Heinsoo). Kirjalikud tervitused olid Rootsi realistidelt, USA Vilistlaskogu endiselt priimuselt klv. A. Paomees'ilt ja saksakeelne tervitus Heidelbergist,

kus Tallinna Saksa Reaalgümnaasiumi vilistlased, kelledega meie aastaid oma koolihoonet jagasime, samuti Reaalkooli 100. aasta juubelit pühitsesid.

Tervitajaid oli veel Tallinna Tütarlaste Kommertsgümnaasiumist, Tallinna II Tütarlaste Gümnaasiumist, Tallinna Kaarli Koguduse Gümnaasiumist, Tallinna I Tütarlaste Gümnaasiumist, Tallinna Lenderi Tütarlaste Gümnaasiumist.

Üllatuse valmistas klv. Ralf Viksten, kes korp! „Sakala" esindajana andis üle klv. Heino Riga'le kinnise ümbriku nimetatud korporatsiooni poolt, tunnustuseks ajakirja „Varrak'u" väljaandmise ja selle veergudel ilmunud pideva antikommunistliku võitluse eest.

Järgnenud õhtusöök ja tants andsid meeldiva finaali sisukale õhtule ja kui koosolijad koduteele asusid, oli külalisraamatusse, mis saali uksel laual oli, 74 nime jäädvustatud.

R. Edari

„Ritmika" asutab järgmiseks ESTO-ks ettevalmistusgrupi

14. septembril alustas oma teise tegevusaastaga Moodsa Rütmilise võimlemise klubi „RITMIKA". Juba esimesel päeval registreeris esmaspäevastesse tundidesse 100 võimlejat. Terve nädal on aga veel ees.

Esmaspäevased tunnid on All Saints Centre'is, kus peale moodsa suure võimla on võimlejatel võimalus peale tundi nautida sauna mõnusid ja keha jahutada mugavas fuajees kohvitassi taga.

Nii võimlejatel kui ka treeneritel Annely Rigal ja Siina Kasekampil oli rõõm näha tuttavaid ja ka uusi nägusid peale kosutavat suvepuhkust.

Nii mõnedki võimlejad hoolitsesid oma keha ja vaimu eest ka suvel, võttes osa suveklassidest, mis toimusid suve läbi Bedford Park koolis.

Peale suveklasside oli „RITMIKA" klubil ka mitu huvitavat esinemist suvel — esineti Tallinn Festivalil, Killamängudel, CNE-s ja Argo „footballi" mängu vaheajal, kus peale „RITMIKA" klubi võimlejate võttis massesinemisest osa veel 400 võimlejat.

Nüüd on suvi seljataga ja klubi alustab uut energilist tegevusaastat. Kuna on mõeldud juba ka natuke kaugemale tulevikule, nimelt Esto-1984-ndale siis

kuulutab „RITMIKA" klubi välja Esto-1984 ettevalmistusgrupi.

Kõik võimlemisest huvitatud eesti tütarlapsed ja noored naised on teretulnud. Täpsema informatsiooni saamiseks ja registreerimiseks võtta ühendust klubi juhatajate Annely Riga 224-1674 või Siina Kasekampiga 222-5751.

Afgaanide jõud ühinevad

Viis gruppi võitlevad ühise lipu all venelaste vastu

PESHAWAR, Pakistan — Viis Afganistani erinevat poliitilist gruppi silusid endi vahel valitsevad lahkhelid ning otsustasid ühise juhtimise all alustada võitlust N. Liidu okupatsioonijõudude vastu. Konverentsist ühise koostöö moodustamiseks võtsid Peshawaris osa 10,000 afgaanlast, kes kogunesid ühise rohelise lipu alla ning loobusid erinevate lippude kasutamisest.

Afgaanide põgenike grupid on minevikus mitmel puhul teinud katseid ühise võitluse organiseerimiseks, kuid see ei ole andnud loodetud tulemusi.

Ka seekord ei ole vaatamata viie grupi ühinemisele kõik tülid lahendatud, kuna samal ajal Peshawari kohtumisega toimus Afganistanist saabunud põgenikel teine konverents Belu'shistani provintsi pealinnas Quettas,

kuhu kogunesid Peshawari koostööd ignoreerivad grupid.

Peshawari nõupidamisest osa võtnud juhid on pöördunud Pakistani valitsuse poole rivaliseeriva grupi tegevuse piiramiseks, kuna see kahjustab afgaanide vabadusvõitlust.

Nalja

Millal on lapsed täiskasvanud?

Siis, kui nad enam ei küsi, kust nad on tulnud ega ütle, kuhu nad lähevad.

Eesti Majandusklubi ball tulemas

Eesti Majandusklubi Kanadas korraldab laupäeval, 3. oktoobril, Torontos Casa Loma lossi hubastes ja esinduslikes ruumides sügise avahooja balli. Majandusklubi ballid on alati olnud rahvarohked ja hoogsad ja ka seekord on kõik eeldused, et ball kujuneb nii klubi liikmetele kui ka nende külalistele tujuküllaseks ja kauaks meeldejäävaks sündmuseks. Registreerida balliks Ilmar Martens'ile 862-0070 või Heino Kasak'ule 421-0202.